

Gazeta Politechniki

(117) 9

wrzesień 2003

Pismo pracowników i studentów Politechniki Rzeszowskiej im. Ignacego Łukasiewicza

"Dolina lotnicza" z Politechniką - s. 3

Słowo o rekrutacji - s. 4

Rola polskich uczelni wyższych w Europie wiedzy - s. 9

Pokazy z fizyki - s. 14

Wokół projektu ustawy prezydenckiej - s. 15

Pamięci Kaspra Weigla,
patrona Katedry Geodezji - s. 18

Studenci o sobie i nie tylko - s. 21

50 LAT

Wyższego Szkolnictwa
Technicznego w Rzeszowie
1951-2001

Nasze szybowce w Rudnikach

Czytaj - s. 19

POZYTON

W klubie PLUS przed wakacjami

"Dolina Lotnicza" z Politechniką

Wiosną bieżącego roku WSK "PZL-Rzeszów" podjęła trud utworzenia w regionie Polski południowo-wschodniej Stowarzyszenia Grupy Przedsiębiorców Przemysłu Lotniczego "Dolina Lotnicza", zwracając się między innymi do Politechniki Rzeszowskiej z ofertą przystąpienia do Stowarzyszenia.

8 maja 2003 r. Senat PRz wyraził zgodę na przystąpienie do stowarzyszenia, a już 11 czerwca 2003 r. Sąd Rejonowy w Rzeszowie stowarzyszenie to zarejestrował. Celem działania zarejestrowanej organizacji jest:

- ❖ tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi przemysłu lotniczego na terenie Polski południowo-wschodniej,
- ❖ obrona interesów przedsiębiorstw przemysłu lotniczego,
- ❖ promowanie polskiego przemysłu lotniczego za granicą,

- ❖ propagowanie wiedzy z dziedziny przemysłu lotniczego, wspieranie i rozwój lotniczej myśli technicznej oraz tworzenie warunków sprzyjających powstawaniu wynalazków, projektów użytkowych i rozwiązań racjonalizatorskich w przemyśle lotniczym,
- ❖ współuczestniczenie w tworzeniu i realizacji polityki gospodarczej RP w dziedzinie przemysłu lotniczego.

Rola naszej uczelni w zarejestrowanym przez Sąd stowarzyszeniu nie wymaga większego komentarza, jedyna to

bowiem uczelnia, której związek z WSK "PZL-Rzeszów" trwa od początku jej istnienia. Zakorzeniony od 65 lat w tym regionie Polski przemysł lotniczy, stanowiący prawie 80% całości krajowego przemysłu lotniczego, stworzył warunki, by dla niego i przez niego powstała z jedynym w Polsce Wydziałem Budowy Maszyn i Lotnictwa.

Należy przypomnieć, że w wyniku głębokich przemian ekonomiczno-ustrojowych lat dziewięćdziesiątych WSK "PZL-Rzeszów", jak cała polska

gospodarka, przeżyła głęboki regres, a następnie w konsekwencji owych zmian została w 2001 r. sprywatyzowana, jej zaś głównym udziałowcem stała się amerykańska korporacja United Technology Corporation.

Nowe warunki działania pozwalają tym samym mieć nadzieję na szansę reaktywowania tego sektora gospodarki i jego rozwój, między innymi poprzez dostęp do nowych technologii, funduszy inwestycyjnych i nowych rynków

zbytu. Dodatkowym elementem wspierającym rozwój tej części kraju jest niewątpliwie, położony nieopodal Rzeszowa, Port Lotniczy w Jasionce oraz pokazane na mapie niektóre przedsiębiorstwa kooperujące.

Wcześniej, bo 16 października 2002 r. została podpisana pomiędzy Politechniką a WSK umowa, na podstawie której strony zobowiązały się do rozszerzenia dotychczasowej współpracy, przy czym wachlarz wzajemnych zob-

wiązań z przewidywaną korzyścią dla obu stron znacznie poszerzono (vide: GP 11-12/2002).

Przystąpienie Politechniki Rzeszowskiej do stowarzyszenia "Dolina Lotnicza" pozwala dodatkowo mieć nadzieję, że jej rola i znaczenie znajdzie odzwierciedlenie nie tylko na stronach tych ważnych dokumentów.

Marta Olejnik

SŁOWO O REKRUTACJI

Rekrutację na wszystkie kierunki studiów dziennych i zaocznych w roku ak. 2003/2004 przeprowadzono na podstawie konkursu ocen ze świadectw dojrzałości według zasad ustalonych przez Senat Politechniki Rzeszowskiej w dniu 21 listopada 2002 r. Szczegółowe zasady przyjęć przewidywały odrębny tryb kwalifikacji dla osób, które uzyskały świadectwo dojrzałości

według dotychczasowych zasad, oraz dla osób, które uzyskały świadectwo dojrzałości w wyniku nowej formuły. Nabór kandydatów na studia poprzedzono szeroko prowadzoną akcją informacyjną o zakresie kształcenia na Politechnice Rzeszowskiej i zasadach przyjęć. Odpowiednie materiały przekazano do szkół średnich, zamieszczono je też w prasie woje-

wództw: podkarpackiego, lubelskiego, małopolskiego i świętokrzyskiego. Do akcji informacyjnej włączył się również Samorząd Studencki Politechniki Rzeszowskiej, który był organizatorem w okresie 14 -15 lutego 2003 r. V TARGÓW EDUKACYJNYCH połączonych z dniami otwartymi uczelni. Akcję kontynuowano też w telewizji regionalnej (Rzeszów, Mielec) oraz

Tabela 1. WYNIKI REKRUTACJI na studia dzienne w roku akademickim 2003/2004 - lipiec 2003

Lp.	Wydział - kierunek studiów / specjalność	Limit	Liczba kandydatów	Wymagana liczba punktów	Liczba przyjętych z kierunku macierzystego	Liczba przyjętych z kierunków alternatywnych	Przyjęci w ramach odwołań	Liczba przyjętych ogółem w lipcu 2003 r.	Liczba osób, które potwierdziły podjęcie studiów do 04.09.2003 r.
1.	Budowy Maszyn i Lotnictwa mechanika i budowa maszyn	370	649		376	-	-	377	291
	w tym:		w tym:		w tym:			w tym:	w tym:
	- alternatywne źródła i przetwarzanie energii	30	33	36	17	-	-	17	15
	- komput. wspomag. proc. technol.	70	81	36	50	-	-	50	41
	- pojazdy samochodowe	70	172	36	105	-	-	105	72
	- lotnictwo (w tym pilotaż)	120	250	41	124	-	1	125	99
	- mechatronika	80	113	36	80	-	-	80	64
2.	zarządzanie i inżynieria produkcji	160	373		100	-	-	100	75
	w tym:		w tym:		w tym:			w tym:	w tym:
	- informatyka w zarządzaniu przedsiębior.		301	44	85	-	-	85	65
	- zarządzanie procesami produkcyjnymi		72	44	15	-	-	15	10
3.	Elektrotechniki i Informatyki elektrotechnika	150	528	43	170	-	-	170	126
4.	informatyka	100	676	49	126	-	-	126	58
5.	Chemiczny technologia chemiczna	200	291	39	215	-	1	216	149
6.	inżynieria materiałowa - stud. inż.	100	16	23	16	53	-	69	46
7.	Budownictwa i Inżynierii Środowiska budownictwo	250	554	39	267	-	-	267	194
8.	inżynieria środowiska	250	412	36	265	-	1	266	203
9.	Zarządzania i Marketingu zarządzanie i marketing - stud. lic.	300	579	41	322	-	2	324	243
R a z e m:		1 880	4 078		1 857	53	5	1 915*	1 385

* łącznie z osobami, które zdawały egzamin dojrzałości połączony z postępowaniem kwalifikacyjnym na studia

Tabela 2. WYNIKI REKRUTACJI na studia zaoczne w roku akademickim 2003/2004 - lipiec 2003

Lp.	Wydział - kierunek studiów / specjalność	Limit	Liczba kandydatów	Liczba dopuszczonych	Wymagana liczba punktów	Liczba przyjętych w lipcu 2003 r.	Liczba osób, które potwierdziły podjęcie studiów do 04.09.2003 r.
1.	Budowy Maszyn i Lotnictwa <i>mechanika i budowa maszyn</i>	500	76	67	29	60	49
2.			20	18	29	16	11
3.	Elektrotechniki i Informatyki <i>elektrotechnika</i>	60	64	58	18	58	50
4.			55	47	24	47	36
5.	Chemiczny <i>technologia chemiczna</i>	100	8	8	26	8	7
6.	Budownictwa i Inżynierii Środowiska <i>budownictwo</i>	200	78	61	18	61	52
7.			45	40	18	40	34
8.	Zarządzania i Marketingu <i>zarządzanie i marketing</i>	150	45	38	25	38	33
R a z e m:		1 300	391	337		328	272

w Studenckim Radiu "Centrum" Politechniki Rzeszowskiej i Radiu "Bieszczady".

Zgodnie z ustalonym harmonogramem prac w lipcu 2003 r. przeprowadzono nabór na studia dzienne i zaoczne. Ogółem na studia dzienne i zaoczne zgłosiło się 4 469 kandydatów (w roku ubiegłym 5 868 osób), przyjętych zostało na studia dzienne 1 915, na studia zaoczne 328. Łącznie przyjęto 2 243 osoby (w roku ubiegłym 3 999 osób).

Szczegółowe wyniki przyjęć są zamieszczone w tabeli 1.

We wrześniu br. jest prowadzona rekrutacja uzupełniająca na studia dzienne, na kierunki - technologia chemiczna oraz inżynieria materiałowa.

Ostateczna liczba osób, które rozpoczną w roku ak. 2003/2004 studia dzienne, będzie znana pod koniec września 2003 r.

Przy rekrutacji na rok ak. 2003/2004 kontynuowano system łączenia egzaminów dojrzałości w szkołach średnich z postępowaniem kwalifikacyjnym na Politechnikę Rzeszowską. Z tytułu przystąpienia do egzaminu maturalnego z matematyki, fizyki i chemii z udziałem nauczyciela akademickiego Politechniki Rzeszowskiej w postępowaniu kwalifikacyjnym doliczono, niezależnie od punktów uzyskanych z tytułu ocen na świadectwie

dojrzałości, do 5 punktów (3 punkty za przystąpienie do egzaminu pisemnego i 2 punkty za przystąpienie do egzaminu ustnego z danego przedmiotu). Jedynie na Wydziale Elektrotechniki i Informatyki, zgodnie z obowiązującymi zasadami przyjęć, można było doliczyć 4 punkty. Dodatkowych punktów nie honorowano przy ubieganiu się na Wydział Zarządzania i Marketingu. Podstawą do doliczenia odpowiedniej liczby punktów w postępowaniu kwalifikacyjnym było uzyskanie ocen co najmniej dostatecznych. Na rok ak. 2003/2004 uczelnia podpisała w tej sprawie porozumienia z 18 szkołami średnimi z województwa podkarpackiego. Do egzaminów z udziałem nauczycieli akademickich Politechniki Rzeszowskiej przystąpiło 498 uczniów.

Na studia dzienne w rekrutacji lipcowej zostały przyjęte 282 osoby, które zdawały egzamin dojrzałości łączony z postępowaniem kwalifikacyjnym na PRz:

- ◆ Wydział Budowy Maszyn i Lotnictwa
 - *mechanika i budowa maszyn* - 79
 - *zarządzanie i inżynieria produkcji* - 22
- ◆ Wydział Elektrotechniki i Informatyki
 - *elektrotechnika* - 61
 - *informatyka* - 38

- ◆ Wydział Budownictwa i Inżynierii Środowiska
 - *budownictwo* - 40
 - *inżynieria środowiska* - 27
- ◆ Wydział Chemiczny
 - *technologia chemiczna* - 15
 - *inżynieria materiałowa* - 0.

Wyniki rekrutacji na studia zaoczne są zamieszczone w tabeli 2.

Do 19 września 2003 r. jest przewidziana rekrutacja na studia magisterskie uzupełniające dzienne i zaoczne oraz rekrutacja uzupełniająca na studia zaoczne.

Ostateczne wyniki przyjęć na przedstawione systemy i poziomy kształcenia będą znane pod koniec września 2003 r.

Wszystkim studentom rozpoczynającym studia na naszej Uczelni życzę pomyślnych wyników w nauce, zachęcam do pracy w studenckim ruchu naukowym, agendach kulturalnych, sportowych i turystycznych oraz w samorządzie i organizacjach studenckich.

*Prorektor ds. Nauczania
dr hab. inż. Jerzy Potencki, prof. PRz*

ORGANIZACJA ROKU AKADEMICKIEGO 2003/2004

(dla studentów studiów dziennych i zaocznych)

a) semestr zimowy	od 01.10.2003	do 22.02.2004
<i>w tym:</i>		
- zajęcia dydaktyczne	od 01.10.2003	do 21.12.2003
- ferie zimowe	od 22.12.2003	do 02.01.2004
- zajęcia dydaktyczne	od 03.01.2004	do 30.01.2004*
zimowa sesja egzaminacyjna zasadnicza	od 31.01.2004	do 15.02.2004
zimowa sesja poprawkowa	od 16.02.2004	do 22.02.2004
b) semestr letni	od 23.02.2004	do 21.09.2004
<i>w tym:</i>		
- zajęcia dydaktyczne	od 23.02.2004	do 07.04.2004
- ferie wiosenne	od 08.04.2004	do 14.04.2004
- zajęcia dydaktyczne	od 15.04.2004	do 15.06.2004**
letnia sesja egzaminacyjna zasadnicza	od 16.06.2004	do 29.06.2004
jesienna sesja poprawkowa	od 01.09.2004	do 21.09.2004

Uwagi:

* **28.01.2004 r.** (środa) - zajęcia będą się odbywać wg rozkładu przewidzianego na wtorek, ** **15.06.2004 r.** (wtorek) - zajęcia będą się odbywać wg rozkładu przewidzianego na czwartek.

Dni wolne od zajęć dydaktycznych: **30.10.2003 r.** (czwartek) i **31.10.2003 r.** (piątek).

Opracowano na podstawie Zarządzenia Nr 7 Rektora PRz z dnia 28 lutego 2003 r. w sprawie: organizacji roku akademickiego 2003/2004 dla studentów studiów dziennych i zaocznych w Politechnice Rzeszowskiej.

PERSONALIA

HABILITACJE

Dr inż. Lech Lichołaj, adiunkt w Zakładzie Budownictwa Ogólnego na Wydziale Budownictwa i Inżynierii Środowiska, uzyskał stopień naukowy doktora habilitowanego nauk technicznych z zakresu dyscypliny naukowej *budownictwo* specjalności *fizyka budowl*, nadany przez Radę Wydziału Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska Politechniki Łódzkiej w dniu 31 maja 2001 r. Centralna Komisja do spraw Stopni i Tytułów w dniu 23 czerwca 2003 r. zatwierdziła uchwałę Rady Wydziału o nadaniu stopnia naukowego doktora habilitowanego. Temat rozprawy habilitacyjnej: *Analiza funkcjonowania pasywnych systemów ogrzewania słonecznego i prognozowanie ich efektywności energetycznej.*

Dr inż. Adam Reichhart, adiunkt w Katedrze Konstrukcji Budowlanych na Wydziale Budownictwa i Inżynierii Środowiska, uzyskał stopień naukowy doktora habilitowanego nauk technicznych z zakresu dyscypliny naukowej *budownictwo* specjalności *konstrukcje metalowe*, nadany przez Radę Wydziału Inżynierii Lądowej Politechniki Warszawskiej w dniu 11 grudnia 2002 r. Centralna Komisja do spraw Stopni i Tytułów w dniu 23 czerwca 2003 r. zatwierdziła uchwałę Rady Wydziału o nadaniu stopnia naukowego doktora habilitowanego. Temat rozprawy habilitacyjnej: *Kształtowanie geometryczne i konstrukcyjne powłok z blach fałdowych.*

DOKTORATY

Mgr Hanna Sommer, asystentka w Zakładzie Nauk Humanistycznych na Wydziale Zarządzania i Marketingu, uzyskała stopień naukowy doktora nauk humanistycznych z zakresu dyscypliny naukowej *sociologia*, nadany przez Radę Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach w dniu 10 czerwca 2003 r. Temat rozprawy doktorskiej: *Kształtowanie się kultury organizacyjnej w przedsiębiorstwie na przykładzie Wytwórni Sprzętu Komunikacyjnego w Rzeszowie*. Promotorem w przewodzie doktorskim był prof. dr hab. Władysław Jacher, profesor zwyczajny Uniwersytetu Śląskiego. Rozprawę doktorską recenzowali prof. dr hab. Stanisław Marczuk z Uniwersytetu Rzeszowskiego i prof. dr hab. Marek S. Szczepański, profesor zwyczajny Uniwersytetu Śląskiego.

Mgr Krzysztof Piejko, asystent w Katedrze Matematyki na Wydziale Zarządzania i Marketingu, uzyskał stopień naukowy doktora *nauk matematycznych*, nadany przez Radę

Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie w dniu 23 czerwca 2003 r. Temat rozprawy doktorskiej: *Sploty funkcji a pewne obszary płaszczyzny zespolonej*. Promotorem w przewodzie doktorskim był prof. dr hab. Jan Stankiewicz, profesor zwyczajny Politechniki Rzeszowskiej. Rozprawę doktorską recenzowali prof. dr hab. Kazimierz Włodarczyk z Uniwersytetu Łódzkiego oraz dr hab. Jan Szynal, profesor UMCS.

Mgr Teresa Piecuch, asystentka w Zakładzie Przedsiębiorczości i Zarządzania na Wydziale Zarządzania i Marketingu, uzyskała stopień naukowy doktora nauk ekonomicznych z zakresu dyscypliny *ekonomia*, nadany przez Radę Wydziału Gospodarki Narodowej Akademii Ekonomicznej

we Wrocławiu w dniu 23 czerwca 2003 r. Temat rozprawy doktorskiej: *Uwarunkowania przedsiębiorczości na przykładzie województwa podkarpackiego*. Promotorem w przewodzie doktorskim był dr hab. Kazimierz Jaremczuk, profesor Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Tarnobrzegu. Rozprawę doktorską recenzowali prof. dr hab. Ber Haus z Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu i prof. dr hab. Bogdan Nogalski z Uniwersytetu Gdańskiego.

Mgr Alfred Szydełko, wykładowca w Zakładzie Finansów i Bankowości na Wydziale Zarządzania i Marketingu, uzyskał stopień naukowy doktora nauk ekonomicznych z zakresu dyscypliny naukowej *ekonomia*, nadany przez Radę Wydziału Zarządzania i Informatyki Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu w dniu 26 czerwca 2003 r. Temat rozprawy doktorskiej: *Rachunek kosztów planowanych w zarządzaniu przedsiębiorstwem*. Promotorem w przewodzie doktorskim był prof. zw. dr hab. Edward Nowak z Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu. Rozprawę doktorską recenzowali dr hab. Jerzy Gierusz, profesor Uniwersytetu Gdańskiego, oraz dr hab. Danuta Sołtys, profesor Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu.

Mgr Beata Rzepka, asystentka w Katedrze Matematyki na Wydziale Zarządzania i Marketingu, uzyskała stopień naukowy doktora *nauk matematycznych*, nadany przez Radę Wydziału Matematyki i Informatyki Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu w dniu 27 czerwca 2003 r. Temat rozprawy doktorskiej: *Zastosowanie miar niezwartości do badania istnienia i asymptotycznej stabilności rozwiązań równań różniczkowych i całkowych*. Promotorem w przewodzie doktorskim był prof. dr hab. Józef Banaś, profesor zwyczajny Politechniki Rzeszowskiej. Rozprawę doktorską recenzowali prof. dr hab. Karol Baron z Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach i prof. dr hab. Stanisław Szufła z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Mgr Wiktoria Miszuris, asystentka w Katedrze Matematyki na Wydziale Zarządzania i Marketingu, uzyskała stopień naukowy doktora nauk technicznych z zakresu dyscypliny naukowej *metalurgia*, nadany przez Radę Wydziału Metalurgii i Inżynierii Materiałowej Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie w dniu 30 czerwca 2003 r. Temat rozprawy doktorskiej: *Matematyczna i eksperymentalna analiza*

zachowania się metalicznych materiałów złożonych w warunkach dużych odkształceń plastycznych. Promotorem w przewodzie doktorskim była dr hab. inż. Romana Ewa Śliwa, profesor Politechniki Rzeszowskiej. Rozprawę doktorską recenzowali prof. dr hab. inż. Maciej Pietrzyk, profesor zwyczajny AGH, i dr hab. inż. Ryszard Pęcherski, docent w Instytucie Podstawowych Problemów Techniki PAN w Warszawie.

Mgr inż. Mariusz Trybus, asystent w Katedrze Fizyki na Wydziale Budownictwa i Inżynierii Środowiska, uzyskał stopień naukowy doktora nauk technicznych z zakresu dyscypliny naukowej *elektrotechnika*, nadany przez Radę Wydziału Elektrotechniki i Informatyki Politechniki Rzeszowskiej w dniu 2 lipca 2003 r. Temat rozprawy doktorskiej: *Zależność wybranych własności elektrycznych domieszkowanego monokryształu od parametrów struktury domenowej*.

Promotorem w przewodzie doktorskim był dr hab. inż. Włodzimierz Kalita, profesor Politechniki Rzeszowskiej. Rozprawę doktorską recenzowali: prof. dr hab. inż. Anna Cysewska-Sobusiak z Politechniki Poznańskiej, prof. zw. dr hab. inż. Józef Żmija z Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie i dr hab. inż. Adam Kowalczyk, profesor Politechniki Rzeszowskiej.

Mgr inż. Dariusz Sobala, asystent w Katedrze Mostów na Wydziale Budownictwa i Inżynierii Środowiska, uzyskał stopień naukowy doktora nauk technicznych z zakresu dyscypliny naukowej *budownictwo*,

nadany przez Radę Wydziału Inżynierii Lądowej Politechniki Warszawskiej w dniu 9 lipca 2003 r. Temat rozprawy doktorskiej: *Wpływ wybranych czynników meteorologicznych na odkształcenia przęsł mostów stalowych*. Promotorem w przewodzie doktorskim był dr hab. inż. Henryk Zobel, profesor Politechniki Warszawskiej. Rozprawę doktorską recenzowali: prof. mgr inż. Andrzej Jarominiak, profesor zwyczajny Politechniki Rzeszowskiej, prof. dr hab. inż. Wojciech Radomski, profesor zwyczajny Politechniki Warszawskiej, i dr hab. Halina Lorenc, profesor w Instytucie Meteorologii i Gospodarki Wodnej w Warszawie.

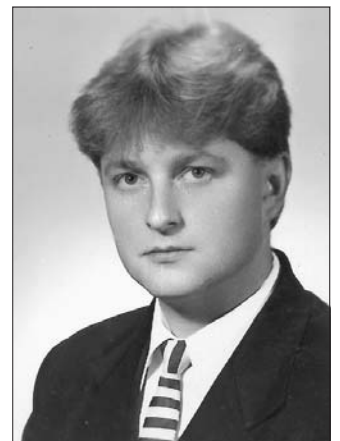
Mgr inż. Małgorzata Wierzbńska, specjalista w Katedrze Materiałoznawstwa na Wydziale Budowy Maszyn i Lotnictwa, uzyskała stopień naukowy doktora nauk technicznych z zakresu dyscypliny naukowej *budowa i eksploatacja maszyn*, nadany przez Radę Wydziału Budowy Maszyn i Lotnictwa Politechniki Rzeszowskiej w dniu 9 lipca 2003 r. Temat rozprawy doktorskiej: *Wpływ morfologii kryształów krzemu eutektycznego na odporność na pękanie stopu AlSi5Cu1 stosowanego w silnie obciążonych elementach maszyn*.

Promotorem w przewodzie doktorskim był prof. dr hab. inż. Jan Sienawski, profesor zwyczajny Politechniki Rzeszowskiej. Rozprawę doktorską recenzowali prof. dr hab. inż. Stanisław Pietrowski z Politechniki Łódzkiej i dr hab. inż. Antoni W. Orłowicz, profesor Politechniki Rzeszowskiej.

Mgr Waldemar Koszela, asystent w Katedrze Technologii Maszyn i Organizacji Produkcji na Wydziale Budowy Maszyn i Lotnictwa, uzyskał stopień naukowy doktora nauk technicznych z zakresu dyscypliny naukowej *budowa i eksploatacja maszyn*, nadany przez Radę Wydziału Budowy Maszyn i Lotnictwa Politechniki Rzeszowskiej w dniu 9 lipca 2003 r. Temat rozprawy doktorskiej: *Nagniatanie impulsowe powierzchni walcowych pracujących w warunkach tarcia*.

Promotorem w przewodzie doktorskim był dr hab. inż. Mieczysław Korzyński, profesor Politechniki Rzeszowskiej. Rozprawę doktorską recenzowali prof. zw. dr hab. inż. dr h.c. Stanisław Pytko z Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie i prof. dr hab. inż. Jerzy Łunarski, profesor zwyczajny Politechniki Rzeszowskiej.

PROFESURY UCZELNIANE

Minister Edukacji Narodowej i Sportu mianowała **prof. dr. hab. inż. Tadeusza Markowskiego** - kierownika Katedry Konstrukcji Maszyn na Wydziale Budowy Maszyn i Lotnictwa i jednocześnie Rektora - z dniem 1 sierpnia 2003 r. na stanowisko profesora zwyczajnego w Politechnice Rzeszowskiej.

JM Rektor mianował na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Politechnice Rzeszowskiej **dr. hab. inż. Ryszarda Ruta** w Katedrze Elektrodynamiki i Układów Elektromaszynowych na Wydziale Elektrotechniki i Informatyki z dniem 1 lipca 2003 r. na okres 5 lat.

Bronisław Świder

Z OBRAD SENATU

Kolejne posiedzenie Senatu Politechniki Rzeszowskiej odbyło się w dniu 26 czerwca 2003 r. Na wstępie JM Rektor prof. dr. hab. inż. Tadeusz Markowski wręczył dr. hab. inż. Andrzejowi Kolkowi (WEiI) nominację na stanowisko profesora nadzwyczajnego na czas nieokreślony.

Następnie Senat:

- ◆ wyraził zgodę na mianowanie prof. dr. hab. inż. Tadeusza Markowskiego przez Ministra Edukacji Narodowej i Sportu na stanowisko profesora zwyczajnego,
- ◆ pozytywnie zaopiniował wniosek w sprawie mianowania dr. hab. inż. Jana Jaremskiego (WBiIŚ) na stanowisko profesora nadzwyczajnego PRz na czas nieokreślony,
- ◆ pozytywnie zaopiniował wnioski w sprawie mianowania na stanowisko profesora nadzwyczajnego PRz na okres 5 lat:

prof. dr. hab. inż. Galiny Kałdy (WBiIŚ),

prof. dr. hab. inż. Valeriego Shevelyi (WBiIŚ),
dr. hab. inż. Ryszarda Ruta (WEiI).

W trakcie posiedzenia Senat podjął uchwałę w sprawie ustalenia wymiaru pensum dydaktycznego nauczycieli akademickich na rok akademicki 2003/2004 oraz zasad obliczania godzin dydaktycznych.

Ponadto Senat wysłuchał:

- ◆ informacji o sytuacji finansowej uczelni,
- ◆ sprawozdania z wyników nauczania w semestrze zimowym roku akademickiego 2002/2003,
- ◆ informacji na temat działalności wydawniczej i poligraficznej,

a także przyjął stanowisko w sprawie proponowanych przez rząd RP zmian w ustawie o podatku dochodowym.

Iwona Ślęzak-Gładzik

Rola polskich uczelni wyższych w Europie wiedzy

Przyszłość rozwoju nauki i rola uczelni akademickich w zjednoczonej Europie wywołuje w środowiskach akademickich wiele ożywionych dyskusji.

Dodatkowo, perspektywa referendum akcesyjnego i toczące się wokół wymienionego zagadnienia różnorakie obrady stały się przyczynkiem zorganizowania w dniach 22-23 maja 2003 r. Forum Akademickiego, które odbyło się na Politechnice Wrocławskiej z udziałem przedstawicieli Komisji Eu-

ropejskiej, rządu RP, a nade wszystko rektorów polskich uczelni z władzami resortowymi na czele. W programie Forum przewidziano między innymi uroczystość nadania tytułu doktora honoris causa Politechniki Wrocławskiej panu Philippowi Busquinowi - Komisarzowi Unii Europejskiej ds. Badań Naukowych.

Forum otwierał panel dyskusyjny pt. "Rola polskich uczelni wyższych w Europie wiedzy", w czasie którego szczególną uwagę zwrócono na ko-

nieczność zmierzenia się z wyzwaniem konkurencji "krajów Pacyfiku", wykorzystania nowej wiedzy i na dominującą rolę uczelni państwowych, jako realizatorów badań naukowych. Szkoły wyższe niepaństwowe w zdecydowanej większości nie podejmują żadnych prac badawczych - mówił o tym dr Jan Krzysztof Frąckowiak - podsekretarz stanu w Ministerstwie Nauki i Informatyzacji. Wdrażanie innowacji do gospodarki jest wciąż nieznaczne ze względu na słabe wykorzystanie potencjału

uczelnii wyższych, zbyt wolny wzrost popytu innowacyjnego przedsiębiorstw, a także z powodu słabych instrumentów ekonomiczno-finansowych, promujących oparty na wiedzy rozwój gospodarki.

Nie jest tajemnicą, że szkolnictwo wyższe w naszym kraju boryka się z wieloma problemami - być może minimalizuje je nowa ustawa. Wiele wątków przeprowadzonej na Forum Akademickim dyskusji zawarto w ni-

żej zamieszczonym stanowisku, przyjętym przez rektorów polskich uczelni uczestniczących w obradach.

Marta Olejnik

Wersja ostateczna, podpisana

STANOWISKO rektorów polskich uczelni wyższych zebranych na Forum Akademickim na Politechnice Wrocławskiej, maj 2003

"Rola polskich uczelni wyższych w Europie wiedzy"

Odpowiadając na zaproszenie Komisji Europejskiej, rektorzy polskich wyższych uczelni, zebrani na Forum Akademickim na Politechnice Wrocławskiej, prezentują swoje stanowisko w europejskiej debacie politycznej zainspirowanej dokumentem "The role of universities in the Europe of knowledge".

Rektorzy wyrażają zadowolenie, że Komisja Europejska przedstawiła do oceny oficjalny dokument, poświęcony problemom szkolnictwa wyższego oraz diagnozie trudności, jakie muszą być pokonane w drodze do społeczeństwa wiedzy. Godne poparcia są stwierdzenia, że Europa potrzebuje silnego środowiska akademickiego, gdzie wiedza rodzi się w procesach badawczych, jest rozpowszechniona przez nauczanie i wykorzystywana w próbach jej praktycznego zastosowania. Nierozzerwalny związek kształcenia i badań naukowych jest gwarancją nie tylko nowoczesnego nauczania na wysokim poziomie, ale także autonomii i wolności akademickiej oraz zrównoważonego rozwoju całego społeczeństwa. Środowiska akademickie muszą stanowić niezbędny składnik regionalnego rozwoju, a utrzymanie odpowiednio silnej pozycji wszystkich dobrych szkół wyższych staje się podstawowym wyzwaniem w skali europejskiej.

Przy wypracowywaniu norm dotyczących europejskiego środowiska akademickiego, których nie można przekraczać pod presją doraźnych celów politycznych, należy zadbać

o uwzględnienie specyfiki środowisk krajów przyłączających się teraz do Unii, w tym zwłaszcza najliczniejszego polskiego środowiska akademickiego. Dzisiejszy stan szkół wyższych w Polsce jest wypadkową ambicji i kwalifikacji zatrudnionej w nich kadry oraz licznych ograniczeń systemowych i materialnych, związanych z trudnościami transformacji społeczno-ekonomicznej całego kraju. Nie można zapominać o ogromnym wysiłku polskiej społeczności akademickiej w ostatnim dwunastolecie. Dowodem tego jest czterokrotny wzrost liczby studentów, odpowiedzialność za nauczanie i tworzenie wiedzy, transfer technologii, wdrażanie innowacji przy nieproporcjonalnie niskich nakładach na edukację i naukę - w stosunku do krajów Unii Europejskiej. W kontekście podkreślonej w dokumencie potrzeby konsolidacji środków finansowych przeznaczanych na kształcenie i badania naukowe, uważamy, że nie można stosować tej zasady mechanicznie, wyłącznie na podstawie oceny stanu obecnego, bez uwzględnienia tradycji polskiego szkolnictwa wyższego. Doceniając wagę programu budowania europejskiej przestrzeni edukacyjnej i badawczej, wyrażamy opinię, że partnerstwo, a nie konkurencja pomiędzy uczelniami powinno być zasadą nadrzędną, zgodną z wyznawanymi w Europie wartościami. Uczelnie polskie gotowe są przyjmować kryteria efektywności nakładów na cele edukacyjne i badawcze, rozumianych jako szcze-

gólna inwestycja społeczna. Środowisku akademickiemu przysługuje jednak niezbywalne prawo uczestnictwa w procesach formułowania zasad finansowania oraz regulacji prawnych, które ich dotyczą.

Za najważniejsze wyzwania dla polskiego środowiska akademickiego uważamy:

- Rozpoznanie aktualnych potrzeb społecznych i przyjęcie ich za drogowskaz dla edukacji i badań ponad tradycyjnym podziałem na wąskie dyscypliny wiedzy, na dziedziny badań podstawowych i stosowanych, na szkoły państwowe i prywatne etc.;
- Wypracowanie sposobów efektywnego wykorzystania nakładów na cele edukacyjne i badawcze, przy równoczesnym zabezpieczeniu potrzeb materialnych uczelni w długiej perspektywie;
- Osiągnięcie równowagi między społeczną potrzebą masowej edukacji a możliwościami materialnymi uczelni i przygotowaniem kandydatów;
- Szersze otwarcie polskich uczelni dla studentów i badaczy zagranicznych oraz aktywność środowiska akademickiego w procesie tworzenia europejskiej przestrzeni badawczej i edukacyjnej;
- Przestrzeganie w środowisku akademickim uniwersalnych zasad etyki, szczególnie w zakresie przysługujących instytucjom oraz twórcom, praw własności osiągnięć intelektual-

nych, technicznych i technologicznych;

- Rozwijanie wrażliwości na potrzeby osób niepełnosprawnych oraz grup społecznych żyjących w trudnych warunkach, a w szczególności poszerzanie ich dostępu do wyższej edukacji;
- Tworzenie platformy dla debat nad problemami rozwoju społecznego w kategoriach wiedzy oraz zbliżanie środowisk akademickich do użytkowników wiedzy w kręgach produkcji, biznesu i polityki.

Kwintesencją wspólnej europejskiej tradycji jest kultura. Ochrona oraz promocja kultury w dzisiejszej Europie jest ważnym zadaniem również dla śro-

dowiska akademickiego. Wspieramy apele kierowane do Konwentu Europejskiego o zapewnienie szczególnego miejsca kultury dla wzmacniania więzi społecznych i kulturowych, w celu uwzględniania aspektów kulturowych w innych obszarach działalności Unii Europejskiej.

W strategii rozwoju szkolnictwa wyższego i nauki Europa powinna zachować swoją odrębność i system wartości, z poszanowaniem specyfiki poszczególnych krajów, ich uwarunkowań historycznych i ekonomicznych. Uważamy, że postulat, aby europejski obszar kształcenia stał się "punktem odniesienia w skali światowej", wymaga partnerstwa, a nie konfrontacji z in-

nyimi systemami szkolnictwa wyższego oraz nauki.

Szczególną wartością, którą Polska wnosi do uniwersyteckiej panoramy Europy, jest aktywna młodzież, która w edukacji na poziomie wyższym upatruje realnej gwarancji awansu życiowego. Sukcesy życiowe młodzieży akademickiej oraz sukcesy naukowe wkraczających na drogę pracy naukowej doktorantów będą szczególnym dowodem skutecznej realizacji misji uczelni wyższej. Energia tego środowiska, już korzystającego z dobrodziejstw programów europejskich, może stać się siłą napędową zbliżenia środowisk akademickich Polski i Europy.

Wrocław, 23 maja 2003

Z prac Rady Głównej

Stanowisko Nr 13/2003
Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego
 z dnia 12 czerwca 2003 r.

w sprawie dokumentu Komisji Wspólnot Europejskich zatytułowanego "Rola uniwersytetów w Europie wiedzy"

Rada Główna z satysfakcją przyjmuje dokument Komisji jako dowód znaczenia, które Unia Europejska przykłada do wiedzy i edukacji jako podstaw przyszłości społeczeństw Europy. Rada Główna podziela ten pogląd w całej rozciągłości.

Uniwersytety polskie od stuleci stanowią integralną część europejskiej myśli naukowej i edukacyjnej oraz z powodzeniem uczestniczą w wymianie osiągnięć badawczych i kształceniu studentów. Dlatego też Rada Główna zwraca uwagę na konieczność objęcia wspólnym systemem edukacyjnym wszystkich uczelni europejskich we wszystkich krajach UE. Odnosząc się generalnie do głównego celu dokumentu, jakim jest wzmocnienie konkurencji nauki europejskiej wobec osiągnięć amerykańskich szkół wyższych, Rada

Główna pragnie zauważyć, iż rozbieżność historycznych i społecznych uwarunkowań badań naukowych, działalności artystycznej i edukacji w Europie oraz USA jest tak znaczna, iż stawia pod znakiem zapytania sensowność "konkurowania" dwóch systemów. Rozbieżności owe, widoczne choćby w tak istotnych kwestiach, jak tradycja bezpłatnego dostępu do edukacji, państwowego mecenatu nad nauką, sztuką i edukacją, rozdziału przemysłu od nauki, każą się zastanowić, czy w istocie nie lepiej mówić jest o innym, europejskim systemie uprawiania nauki i edukowania oraz dążyć do jego maksymalnej efektywności i sprawności. Zważywszy na olbrzymie koszty badań, być może należałoby dążyć do wyłonienia grupy uczelni europejskich, które istotnie mogłyby współzawodni-

czyć z najlepszymi uczelniami amerykańskimi, podczas gdy pozostałe, kształcąc studentów, prowadziłyby badania jedynie w wybranych kierunkach nauki. Nawet i wtedy jednak pozostanie odmienności otoczenia społecznego, fiskalnego i legislacyjnego, która utrudni funkcjonowanie szkół wyższych w Europie według wzorców amerykańskich. Sądzymy zatem, iż system europejski powinien funkcjonować przede wszystkim według zasady dobrej współpracy z uczelniami amerykańskimi.

Znaczenia dokumentu Komisji upatrujemy w poruszeniu kilku kwestii niezwykle istotnych dla Polski, zwłaszcza w chwili wstępowania naszego kraju do struktur UE. Szczególnie pragniemy zaakcentować następujące kwestie:

1. Przedstawione w dokumencie Komisji dane usprawiedliwiają sąd, iż

niezbędne jest podjęcie odpowiedzialnego dialogu między politykami a środowiskiem nauki, sztuki i edukacji. Stanowiska prezentowane wyłącznie przez kręgi akademickie będą miały charakter opinii środowiskowych, o ile nie będzie im towarzyszyło zrozumienie wyrażone w odpowiednich decyzjach politycznych i administracyjnych. Rada Główna z ubolewaniem stwierdza, że wnioski pojawiające się w dokumencie komisji były już wielokrotnie zgłaszane przez środowiska polskich szkół wyższych przy braku zainteresowania ze strony rządzących.

2. Jeżeli dokument konstatuje, że z jednej strony rola uniwersytetów w kształtowaniu konkurencyjności Europy wobec Stanów Zjednoczonych jest wielka, a z drugiej, iż spełnienie tej roli jest uniemożliwione przez to, że uczelnie w Europie "dysponują mniejszymi środkami finansowymi niż uczelnie w innych, rozwiniętych krajach świata, szczególnie w USA" (s. 4), zatem w obecnej sytuacji nauki polskiej nieodzowne jest nie tyle stanowisko szkół wyższych, co podjęcie przez polityków pilnych ustaleń legislacyjnych i fiskalnych zmieniających obecnie daleko niezadowolający stan rzeczy w zakresie finansowania nauki.

3. Analizując sytuację finansową szkolnictwa wyższego w Polsce, Rada Główna po raz kolejny zwraca uwagę, że ustalenia Unii Europejskiej, w myśl których nakłady na badania naukowe mają wzrosnąć w budżecie krajów Unii do 3% PKB UE, pozostają w rażącej sprzeczności z obecną sytuacją w naszym kraju. Uczni i artyści nie są w stanie zmienić tego stanu rzeczy; potrzebne jest perspektywiczne spojrzenie polityków, którego efektem będą odpowiednie decyzje budżetowe. Z żalem konstatujemy brak dalekosiężnej polityki naukowej ze strony Władz państwa wyrażonej odpowiednim udziałem nauki w budżecie państwa. Musi to niepokoić, gdyż, jak zauważa dokument Komisji, aż 80% badań podstawowych prowadzonych w Europie to badania uniwersyteckie". Brak wyraźnej i stabilnej polityki naukowej państwa jest rzeczą tym groźniejszą, iż całkowicie paraliżuje planowanie prac

badawczych i rozwojowych inwestycji szkół wyższych. Tymczasem dokument Komisji stwierdza wyraźnie, iż "okres planowania rozwoju uczelni, włączając w to rozwój strategii i realizację autonomii (...), powinien obejmować, jeśli to możliwe, 6 lub nawet 8 lat" (s. 18). Zgadzając się z tym wnioskiem, Rada Główna konstatuje, iż takie działanie strategiczne ze strony uczelni jest w Polsce w obecnej sytuacji niemożliwe, co może prowadzić do katastrofalnych konsekwencji.

4. Potwierdzając stosunkowo nikły w Polsce związek badań naukowych z przemysłem, Rada Główna zauważa, że część odpowiedzialności za to spada na środowiska akademickie, lecz nie można nie zauważyć braku odpowiednich rozwiązań prawnych i fiskalnych, które zachęcałyby przedsiębiorców do inwestowania w badania podstawowe. Brak stosownych ułatwień jest szczególnie groźny wobec faktu, iż inwestorzy zagraniczni często nie korzystają z polskiej myśli innowacyjnej, lecz z własnych biur projektowych umieszczonych w innych krajach.

5. Wobec niepokojąco wysokiego odsetka bezrobotnych absolwentów w sektorze pozaakademickim (s. 19) należałoby, zdaniem Rady Głównej, powziąć stosowne decyzje legislacyjne zachęcające przedsiębiorców do zatrudniania osób kończących studia wyższe oraz ułatwiających start zawodowy tych absolwentów, którzy pragną założyć własne firmy. Sytuacja w tej materii jest dalece niesatysfakcjonująca; w imię szybkich wpływów fiskalnych upowszechnia się efekt zniechęcenia zawodowego mający katastrofalny wpływ na jakość życia mieszkańców, a także stan ekonomii państwa.

6. Dokument Komisji mówi wprost, iż w Europie rozwojowi nauki przeszkadza "niska korzyść finansowa w związku z przepisami podatkowymi" (s. 14). Jest zatem zadaniem stosownych organów władzy państwowej, aby przeszkodę powyższą usunąć w oparciu o założenia naukowej polityki państwa. Rada Główna z wielką troską obserwuje brak wrażliwości polityków na te istotne sprawy.

7. Niepokoić musi związenie decyzji nauki i edukacji z rytmem życia politycznego. Rada Główna pragnie stanowczo podkreślić słuszność krytyki świata politycznego zawartą w dokumencie Komisji, a szczególnie uwag dotyczących sytuacji, w której wynik wyborów wpływa na zmianę podjętych wcześniej ustaleń. Czytamy, iż "często nowa ekipa rządząca zmienia cele ogólne, a te realizowane poprzednio odgrywają mniejszą rolę lub są odrzucane" (s. 18). Z sytuacją taką mamy do czynienia w Polsce. W opinii Rady Głównej jest to jeden z głównych niedostatków życia publicznego, który w dalszej perspektywie będzie miał za trwałą konsekwencję kulturowe oraz niekorzystnie wyróżni Polskę spośród innych krajów Unii.

8. Jest rzeczą niezbędną, aby struktury organizacyjne szkół wyższych stawały się bardziej otwarte i elastyczne, tak aby umożliwić i ułatwić prowadzenie badań interdyscyplinarnych. Oznacza to zmianę sposobu myślenia o jednostkach podstawowych uczelni, które powinny otworzyć się także dla studentów pragnących studiować drugi kierunek czy pracować pod kierunkiem profesorów zatrudnionych na wydziale innym niż macierzysty wydział studentów. Wymaga to również większej elastyczności w planowaniu karier naukowych i odpowiedniej polityki promocyjnej umożliwiającej osiągnięcie kolejnych stopni i tytułów także na podstawie prac interdyscyplinarnych. Rada zwraca uwagę na konieczność prac nad unowocześnianiem programów nauczania oraz przypomina także, iż niezbędnymi elementami kształcenia wynikającymi z Karty Bolońskiej są system punktów transferowych, który umożliwia umiędzynarodowienie edukacji na poziomie wyższym, oraz konieczność ustanowienia skutecznych metod oceny jakości kształcenia wewnątrz uczelni.

Konkludując, Rada Główna stwierdza, iż dokument Komisji uzmysławia konieczność dokonania odpowiednich modyfikacji w zakresie toku kształcenia i organizacji badań w uczelniach. Przedstawiając te problemy środowisku akademickiemu, apelujemy o pilne

podjęcie przez uczelnie kroków zmierzających do znalezienia najważniejszych i najbardziej pożądaných rozwiązań w tych kwestiach.

Jednocześnie konstatując, iż najważniejsze problemy wychodzą daleko poza zakres i możliwości decyzyjne szkół wyższych, Rada Główna zwraca się do Władz państwa o natychmiasto-

we podjęcie przez przedstawicieli rządu rozmów z reprezentacją środowiska nauki, sztuki i edukacji. Ich konsekwencją byłyby nieodzowne decyzje polityczne i towarzyszące im akty prawne umożliwiające szkołom wyższym wywiązanie się z obowiązków trafnie nakreślonych w dokumencie Komisji. Bez takowych zmian nauka polska po-

stawiona zostanie na pozycji straconej, a tym samym Polska pozostanie krajem peryferyjnym, nie będąc w stanie wywiązać się ze swego uczestnictwa w programie stworzenia europejskiego modelu kultury i życia zarysowanego w dokumencie komisji.

*Przewodniczący Rady Głównej
Jerzy Błażejowski*

Goście Wydziału Chemicznego i Centrum Doskonałości COMODEC

Centrum Doskonałości COMODEC (Environment Friendly Chemical Processes with Computer-Aided Modeling, Design and Control) na Wydziale Chemicznym PRz rozpoczęło swoją działalność spotkaniem Rady Doradczej (Advisory Board) w maju 2003 r. Członkami Rady, której przewodniczy dziekan Wydziału Chemicznego i jednocześnie Koordynator Centrum prof. dr hab. inż. Henryk Galina, są naukowcy o ustalonej wysokiej pozycji światowej: Roger A. Sheldon (Delft University, Holandia)¹, Jean-Claude Marchon (CNRS Grenoble, Francja)², Karel Dušek (Czeska Akademia Nauk, Praga)³ i Thierry Massart (FABI Brusel, Belgia)⁴. Na pierwszym spotkaniu Rady sformułowano zasady i program

działania Centrum. Najbardziej istotną formą aktywności Centrum jest wymiana myśli naukowej podczas konferencji, które będą organizowane w latach 2003-2005, oraz krótkie staże naukowe naszych młodych naukowców w ośrodkach badawczych w krajach UE i gości zagranicznych Wydziału Chemicznego PRz.

Wizytom gości zagranicznych w Centrum towarzyszyły ożywione dyskusje i seminaria naukowe. Serię wykładów zapoczątkował prof. Yves Gnanou⁵, który przedstawił wyniki swoich badań na seminarium wydziałowym (WCh PRz) zatytułowanym "Inżynieria makromolekularna w kształtowaniu polimerów" (28.02.2003). Wizycie członków

Advisory Board towarzyszyły indywidualne dyskusje naukowe i seminarium profesora Jeana-Claude'a Marchona na temat "Chiralne porfiryny - zastosowania w enancjokontroli i nanotechnologii". W kilka dni potem serię wykładów poświęconych chemii tlenu, elektrochemii i katalizie wygłosił profesor Donald T. Sawyer⁶, a ostatnio (7.07.2003) stały współpracownik prof. PRz K. Kaczmarek i dr D. Antos (Zakład Inżynierii i Sterowania Procesami Chemicznymi) - prof. Andreas Seidel-Morgenstern⁷ przedstawił profil badawczy Laboratorium Inżynierii Chemicznej Uniwersytetu i Instytutu Maxa Plancka w Magdeburgu.

Stanisław Wołowicz

¹ **Prof. Roger A. Sheldon:** profesor chemii organicznej Politechniki w Delft od 1991 r., doktorat w Leicester (1967), Shell Research Amsterdam (1969-1980), dyrektor DSM Andeno (1980-1991); autor 300 oryginalnych prac naukowych, 40 patentów i 4 książek; główny edytor czasopisma Journal of Molecular Catalysis B; aktywność naukowa w dziedzinie: zastosowania enzymów w syntezie organicznej, wysoko wydajnych transformacji enancjoselektywnych, katalizy homogenicznej i heterogenicznej reakcji uwodornienia, utlenienia i karbonylacji.

² **Prof. Jean Claude Marchon:** dyrektor Laboratorium Chemii Koordynacyjnej, Magnetyzmu i Chiralności, Departement de Recherche Fondamentale sur la Matière Condensée, CNRS Grenoble; doktorat w Strasburgu (1980); autor ponad 200 prac naukowych; aktywność naukowa w dziedzinach: chemii koordynacyjnej, katalizy i rozpoznania chiralnego, magnetyzmu.

³ **Prof. Karel Dušek:** profesor Instytutu Chemii Makromolekularnej Czeskiej Akademii Nauk oraz profesor Uniwersytetu Karola w Pradze; autor ponad 300 prac naukowych; redaktor czasopisma Advances in Polymer Sciences; specjalność naukowa - fizykochemia polimerów, sieci polimerowe.

⁴ **Prof. Thierry Massart:** profesor na Wydziale Informatyki, Free University of Brussel (Belgia); autor ponad 200 publikacji dotyczących informatyki, w tym informatyki chemicznej.

⁵ **Prof. Yves Gnanou:** dyrektor Laboratorium Chemii Polimerów Organicznych w CNRS i profesor Uniwersytetu w Bordeaux 1; doktorat w Strasburgu (1985); visiting profesor w MIT (1989-90); profesor Uniwersytetu Gainsville (USA); zainteresowania naukowe: polimery, mechanizm reakcji jonowej i rodnikowej; autor 140 publikacji, 15 patentów i książki "Chimie et physico-chimie des polymeres"; redaktor czasopism: Progress in Polymer Science, European Polymer Journal, Designed Monomers and Polymers.

⁶ **Prof. Donald T. Sawyer:** profesor chemii w Lexington (Kentucky, USA); doktorat w UCLA (1956); autor ponad 300 oryginalnych prac naukowych, 10 książek; główne zainteresowania naukowe: chemia bionieorganiczna, aktywacja tlenu, chemia koordynacyjna, elektrochemia.

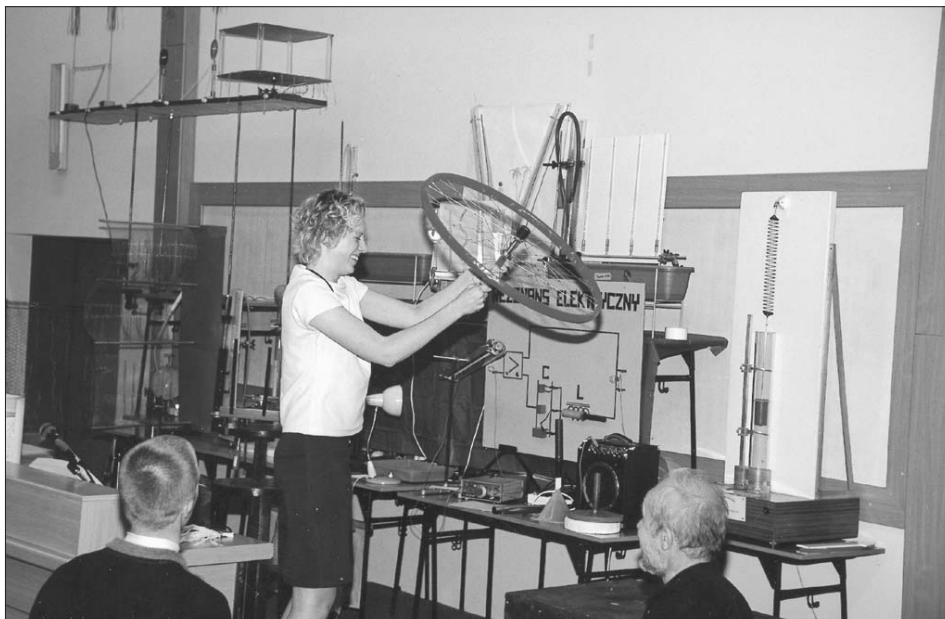
⁷ **Prof. Andreas Seidel-Morgenstern:** dyrektor Laboratorium Dynamiki Złożonych Układów Technicznych Instytutu Maxa Plancka i Uniwersytetu Otto-von-Guericke w Magdeburgu (Niemcy); doktorat (1987) i habilitacja (1994) w Instytucie Chemii Fizycznej w AdW w Berlinie; członek komitetu redakcyjnego czasopisma Journal of Chromatography A; aktywność naukowa w dziedzinie: reaktory chromatograficzne i membranowe, kataliza heterogeniczna, chromatografia adsorpcyjna i preparatywna, krystalizacja.

Pokazy z fizyki

W dniach 9-11 czerwca 2003 r. odbyły się w Politechnice Rzeszowskiej piąte już pokazy z fizyki, zorganizowane przez Katedrę Fizyki naszej uczelni oraz Polskie Towarzystwo Fizyczne: Oddziały w Lublinie i Rzeszowie. Pokazy te niewątpliwie odgrywają niezmiernie ważną rolę dydaktyczną, poznawczą i popularyzacyjną, o czym świadczy liczba uczestników biorących w nich udział.

W ciągu ostatnich pięciu lat w pokazach wzięło udział ponad 14 tysięcy uczniów i kandydatów na studia w Politechnice Rzeszowskiej z różnych miejscowości województwa podkarpackiego i małopolskiego, wraz ze swoimi nauczycielami. W pokazach wzięli również udział studenci i pracownicy Politechniki Rzeszowskiej, często z całymi rodzinami.

Stanowią one chlubną kontynuację dawnych laboratoriów szkolnych i pracowni demonstracyjnych przy katedrach fizyki, które umożliwiały uczącym się kontakt ze zjawiskami

Demonstracja zasady zachowania momentu pędu. Z prawej prowadzący dr Henryk Herba (PRz).

Fot. własna

w rzeczywistym świecie. Obecne możliwości techniczne pozwalają na stwarzanie iluzyjnego świata animacji, efektów specjalnych i symulacji kom-

puterowych, który chociaż jest kształcący, to jednak zakłóca, a czasem uniemożliwia prawdziwe poznanie i rozumienie zjawisk.

O tym, że fizykę można i warto popularyzować w sposób lekki, dowcipny i przyjazny dla uczniów, wciągając ich do wspólnych doświadczeń, oraz że nawet złożone zjawiska fizyczne można przedstawić w sposób przystępny i ciekawy dla ucznia, świadczyły owacje po każdej serii pokazów.

Warto dodać, że władze uczelni w pełni popierają tego rodzaju przedsięwzięcia, widząc w tym między innymi możliwość większego zainteresowania kandydatów na studia w Politechnice kłopotliwym i trudnym dla niektórych przedmiotem, jakim jest fizyka.

Wyrażam nadzieję, że pokazy z fizyki w Politechnice Rzeszowskiej na wzór pokazów lubelskich (było ich już 45) znajdą swoje stałe miejsce w kalendarzu, na tyle dogodne, że będą mogli w nich uczestniczyć nie tylko uczniowie i kandydaci na studia, ale również i studenci.

Tadeusz Jasiński

Organizatorzy i prowadzący pierwsze pokazy z fizyki. Od lewej stoją: prof. dr hab. Bogdan Adamczyk (UMCS), dr Tadeusz Jasiński (PRz), dr Małgorzata Klisowska (WSP), mgr Piotr Staszewski, prof. dr hab. Leszek Michalak, dr Wojciech Zarębski (UMCS), dr Maria Leśniak (PRz).

Fot. własna

Nagrody dla mostowców

Zespół oceniający pod przewodnictwem profesora Andrzeja Jarominiaka z Wydziału Budownictwa i Inżynierii Środowiska przyznał nagrody w konkursie "Drogowo-mostowa budowa roku 2002 województwa podkarpackiego", zorganizowanym przez Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Komunikacji RP, Oddział w Rzeszowie, pod honorowym patronatem Marszałka Województwa Podkarpackiego Leszka Deptuły. Nagrody zostały przyznane za następujące realizacje:

1. Przebudowa Placu Armii Krajowej w Mielcu. Generalny wykonawca: Przedsiębiorstwo Robót Drogowych w Mielcu, projektant: mgr inż. Wojciech Jurasz - nagroda pierwszego stopnia w grupie budów małych, z wyróżnieniem statuetką.

2. Przebudowa drogi krajowej nr 47, odcinek Chabówka-Rdzawka, wraz z remontem obiektu mostowego w Chabówce. Generalny wykonawca: Rzeszowskie Przedsiębiorstwo Robót Drogowych, projektant: mgr inż. Stanisław Dobrano-

wski - nagroda pierwszego stopnia w grupie budów, z wyróżnieniem statuetką.

3. Przebudowa skrzyżowania dróg nr 77 i nr 877 w centrum Leżajska. Generalny wykonawca: Przedsiębiorstwo Budowy Dróg i Mostów w Leżajsku, projektant: dr inż. Janusz Cieśliński - nagroda pierwszego stopnia.

4. Rozbudowa i modernizacja płyty postojowej i drogi kołowania Portu Lotniczego Rzeszów. Generalny wykonawca: Miejskie Przedsiębiorstwo Dróg i Mostów w Rzeszowie, projektant: mgr inż. Jan Opęchowski - nagroda pierwszego stopnia.

5. Most drogowy przez San w ciągu drogi krajowej nr 4 w Radymnie. Generalny wykonawca: PRM "Mosty-Łódź", projektant: dr inż. Tomasz Siwowski.

Była to druga edycja konkursu. Konkurs niewątpliwie daje satysfakcję nagrodzonym i, co jest szczególnie cenne, wpływa korzystnie na jakość realizacji budownictwa infrastruktury transportu.

Ewa Michalak

Nagrody i wyróżnienia Ministra Infrastruktury

Tradycja nagradzania najlepszych prac habilitacyjnych, doktorskich, magisterskich, inżynierskich i publikacji z dziedziny szeroko rozumianego budownictwa trwa nieprzerwanie od 37 lat. Kontynuowano ją także w 2002 r. Nagrodzone i wyróżnione prace reprezentowały szeroki wachlarz budowlanych problemów technicznych, architektoniczno-urbanistycznych, planowania przestrzennego, zagadnień ekonomicznych, a także rozwijającego się rynku nieruchomości.

Nagrody są także formą uznania nauczycieli, badaczy i specjalistów. Dla uczelni jest to potwierdzenie właściwego ukierunkowania i przygotowania zawodowego przyszłej, twórczej elity pracowników, wyznaczającej kierunki rozwoju budownictwa.

Wśród nagrodzonych znalazły się dwie osoby z Politechniki Rzeszowskiej.

Nagrodę za pracę doktorską pt. "Dostrajanie modelu matematycznego konstrukcji do modelu fizycznego" otrzymał dr inż. Bartosz Miller. Promotorem pracy był dr hab. inż. Leonard Ziemiański, prof. PRz.

Wśród wyróżnionych prac magisterskich znalazła się praca mgr. inż. Piotra Dudzińskiego pt. "Przekrycia tekstylne i ich analiza statyczna z przykładem dachu nad halą widowiskowo-sportową". Promotorem pracy był dr hab. inż. Adam Reichhart.

Nagrodzonym i ich promotorom składam w imieniu Wydziału Budownictwa i Inżynierii Środowiska Politechniki Rzeszowskiej serdeczne gratulacje.

Jadwiga Kaleta

Od Redakcji:

W dniu 24 czerwca br. w Politechnice Krakowskiej odbyło się spotkanie Forum Elektorów Kurii Doktorów Wyższych Szkół Technicznych do RGSzW, podczas którego dyskutowano o prezydenckim projekcie ustawy "Prawo o szkolnictwie wyższym". Ustalenia przyjęte w wyniku dyskusji drukujemy w formie podjętych uchwał.

STANOWISKO nr 1

Forum Elektorów Kurii Doktorów Wyższych Szkół Technicznych do Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego zebranych w Politechnice Krakowskiej w dniu 24 czerwca 2003 o projekcie ustawy "Prawo o szkolnictwie wyższym" przygotowanym przez Zespół przy Prezydencie RP kierowany przez prof. Jerzego Woźnickiego

Środowisko akademickie liczy około 75 000 nauczycieli akademickich (w tym około 15 000 profesorów, 50 000 doktorów oraz 10 000 wykła-

dowców, asystentów i lektorów), w przybliżeniu tyle samo pracowników niebędących nauczycielami akademickimi oraz 1 700 000 studentów.

1. Postawa członków zespołu redagującego projekt ustawy stwarza wrażenie zabiegania o interesy własnej grupy, która stanowi około 10% praco-

wników uczelni. Jednym ze sztucznych powodów konfliktów pomiędzy poszczególnymi grupami nauczycieli akademickich jest blokada prawdziwego rozwoju naukowego na rzecz zdobywania tytułów, a nie rozwiązywania problemów naukowych i dydaktycznych. Innym problemem są różnice w dostępie tych grup pracowniczych do środków finansowych. Projekt prezydencki ustawy pogłębia tę sytuację.

2. Wyrażamy ubolewanie, że do Zespołu Prezydenta RP nie zostały zaproszone osoby reprezentujące doktorów, doktorantów, asystentów, lektorów i pozostałych pracowników, którzy liczbowo stanowią około 90% pracowników uczelni. Większość społeczności akademickiej oczekiwała i oczekuje ustawy o szkolnictwie wyższym, która będzie zawierała treść ustawy o stopniach i tytule naukowym, jednak z dużymi zmianami, polegającymi na zachowaniu jednego stopnia naukowego doktora i zniesieniu tytułu profesora. Jednocześnie uważamy, że należy wprowadzić "stanowisko profesora", jak to ma miejsce w wielu krajach Unii Europejskiej. Wszystkie dotychczasowe posunięcia idą w kierunku zachowania, a nawet poszerzenia uprawnień tylko jednej grupy nauczycieli akademickich.

3. Budzą obawę szczególnie duże uprawnienia Konferencji Rektorów (KRASP) polegające na przypisaniu tej grupie osób zarządzających uczelniami wchodzenia w kompetencje demokratycznie ukształtowanej reprezentacji środowiska akademickiego. Nie znajduje to uzasadnienia w organizacji szkolnictwa wyższego w UE. Nie ma potrzeby, aby "Prawo o szkolnictwie wyższym" uwzględniało w swoich zapisach działalność takich organizacji jak KRASP. Ranga stowarzyszenia skupiającego rektorów jest wystarczająco wysoka, aby właściwy minister mógł zasięgać opinii tego gremium w sprawach, o których wspomina ustawa.

4. W projekcie ustawy daje się zauważyć znaczne obniżenie warunków koniecznych do uzyskania samodzielności uczelni. Niezbędne jest uwzględnienie konstytucyjnych zapisów dotyczących samorządności.

5. W projekcie ustawy brakuje zapisu o Pracowniczym Programie Emerytalnym stosownie do stanowiska nr 6/2003 Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego z dnia 17.04.2003 r.

6. Zapis w projekcie ustawy dotyczący dotacji dla uczelni niepublicznych wywołuje zaniepokojenie w sytuacji, gdy brakuje pieniędzy na kształcenie w uczelniach publicznych

na studiach bezpłatnych, które gwarantuje konstytucja.

7. Projekt przewiduje znaczne pogorszenie stabilizacji zatrudnienia osób, które mają być zatrudniane na podstawie umowy o pracę, a nie na podstawie mianowania. Sytuacja tych osób byłaby więc gorsza niż "pracowników oświaty".

8. W konkluzji stwierdzamy, że projekt zespołu prezydenckiego ustawy "Prawo o szkolnictwie wyższym" nie spełnia oczekiwań większości społeczności akademickiej.

Przewodniczący
Forum Elektorów Kurii Doktorów
Wyższych Szkół Technicznych

Dr inż. Piotr Wroczyński

Otrzymują:

1. Prezydent RP
2. Minister Edukacji Narodowej i Sportu
3. Rada Główna Szkolnictwa Wyższego
4. Państwowa Komisja Akredytacyjna
5. Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich
6. Sejmowa Komisja Edukacji, Nauki i Młodzieży
7. Senacka Komisja Edukacji i Nauki
8. Media

STANOWISKO nr 2

Forum Elektorów Kurii Doktorów Wyższych Szkół Technicznych do Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego zebranych w Politechnice Krakowskiej w dniu 24 czerwca 2003

o projekcie ustawy "Prawo o szkolnictwie wyższym" przygotowanym przez Zespół przy Prezydencie RP kierowany przez prof. Jerzego Woźnickiego

W związku z toczącą się w środowisku akademickim dyskusją nad nowelizacją prawa o szkolnictwie wyższym zebrani Elektorzy do Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego Kurii Doktorów Uczelni Technicznych wspierają działania Krajowej Sekcji Nauki NSZZ "Solidarność" zmierzające do wprowadzenia do prac Parlamentu projektu ustawy "Prawo o szkolnictwie wyższym" opracowanego przez Krajową Sekcję Nauki NSZZ "Solidarność" (aktualniony projekt z 8.05.2003 r.).

Elektorzy podtrzymują swoje wcześniejsze stanowisko w sprawie tego projektu, który był projektem poselskim w poprzedniej kadencji Sejmu RP.

Przewodniczący
Forum Elektorów Kurii Doktorów
Wyższych Szkół Technicznych

Dr inż. Piotr Wroczyński

Otrzymują:

1. Prezydent RP
2. Minister Edukacji Narodowej i Sportu
3. Rada Główna Szkolnictwa Wyższego
4. Państwowa Komisja Akredytacyjna
5. Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich
6. Sejmowa Komisja Edukacji, Nauki i Młodzieży
7. Senacka Komisja Edukacji i Nauki
8. Media
9. Krajowa Sekcja Nauki NSZZ "Solidarność"

Laboratorium do badania zjawisk konwekcyjnej wymiany masy/ciepła techniką sublimacji naftalenu

Jednym z zasadniczych problemów analizy zagadnień wymiany ciepła jest określenie jego warunków brzegowych. W Zakładzie Termodynamiki zrealizowano pracę doktorską, w której zajmowano się określeniem wpływu niektórych parametrów geometrycznych w kanałach z turbulizatorami żeberkowymi na konwekcyjną wymianę ciepła na jego ściankach. Do badania zjawisk zachodzących w trakcie takiej wymiany ciepła zastosowano technikę sublimacji naftalenu (TSN).

Jest to technika analogowa oparta na podobieństwie zjawisk, różnych pod względem fizycznym, ale identycznych pod względem opisu matematycznego. Pozwala to, przy możliwie wiernym zachowaniu podobieństwa, na przeniesienie wyników pomiarów z jednego zjawiska fizycznego na inne. W przypadku TSN zjawiskiem modelującym wymianę ciepła jest zjawisko wymiany masy zachodzące podczas sublimacji naftalenu.

W TSN wykonany z naftalenu model powierzchni jest wystawiany na oddziaływanie powietrza w warunkach przepływowych analogicznych do występujących w modelowanym zjawisku wymiany ciepła. Podczas ekspozycji naftalen sublimuje z powierzchni modelu w sposób podobny do tego, w jaki ciepło przepływa pomiędzy ścianą kanału i płynem w zjawisku modelowanym. Gęstość strumienia wysublimowanego naftalenu jest analogiem gęstości strumienia ciepła, a gradient stężenia naftalenu w powietrzu jest analogiem gradientu temperatury. Zapewnienie odpowiednich warunków podczas pomiarów pozwala na określenie gradientu stężenia naftalenu, a pomiar ilości wysublimowanego naftalenu na określenie gęstości strumienia naftalenu.

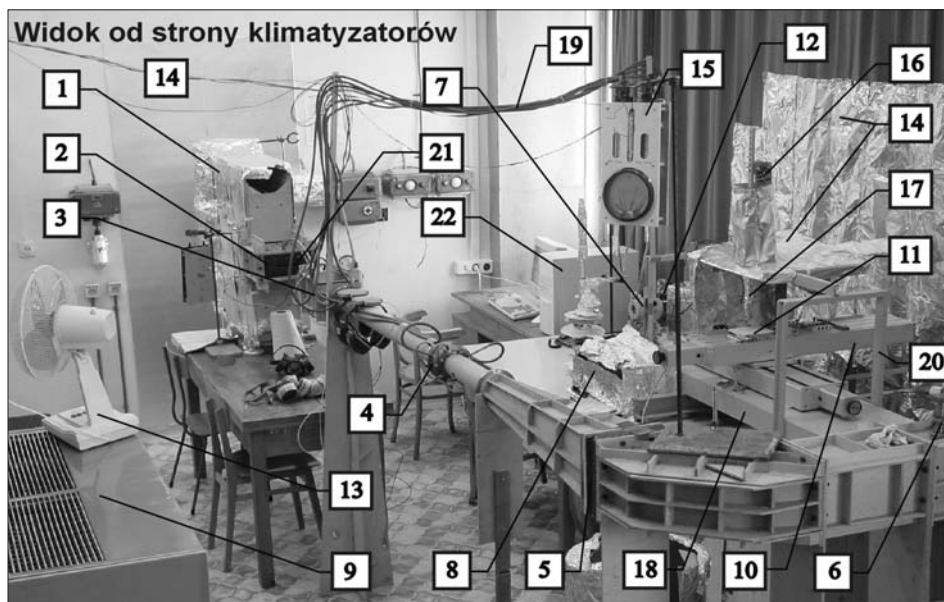
W celu wykonania pomiarów utworzono laboratorium wykorzystujące TSN do badania zjawisk konwekcyjnej wymiany ciepła. Technikę tę stosowa-

no wcześniej na Politechnice Poznańskiej i Politechnice Śląskiej, ale obecnie jest to jedyne tego typu laboratorium w Polsce. Laboratorium TSN dołączyło w Zakładzie Termodynamiki do innego, również unikatowego i opartego na analogii wymiany ciepła i masy - laboratorium wykorzystującego technikę elektrolityczną do badania konwekcyjnej wymiany ciepła.

Laboratorium TSN pozwala na określanie ubytku naftalenu dwiema metodami: wagową i profilową. Dzięki temu w sposób niezależny można określać wartości średnie parametrów wymiany masy/ciepła dla kanału lub jego części oraz ich rozkład na powierzchni modelu. Na rysunku przedstawiającym ogólny widok laboratorium ukazano elementy kilku zasadniczych układów laboratorium. Są to: tunel aerodynamiczny pracujący w układzie ssącym

i otwartym, w którym dokonuje się ekspozycji modelu kanału na działanie powietrza, układ stabilizacji temperatury, zapewniający w jednym wybranym punkcie laboratorium stabilizację temperatury na żądanym poziomie z amplitudą nie większą niż 0,1 K, oraz układ do pomiaru profilu powierzchni naftalenu na modelach.

Możliwie dokładna stabilizacja temperatury laboratorium jest niezbędna do osiągnięcia odpowiedniej dokładności TSN, newralgiczne bowiem z punktu widzenia techniki właściwości naftalenu bardzo silnie zależą od temperatury. Zastosowanie tunelu aerodynamicznego działającego w układzie otwartym i usuwającego zanieczyszczone naftalenem powietrze poza obręb laboratorium wraz z kontrolą temperatury powierzchni naftalenu pozwala na określenie stężenia naftalenu przy po-

Ogólny widok laboratorium techniki sublimacji naftalenu: 1. Konfuzor, 2. Plenum, 3. Sekcja przejściowa, 4. Kryza ISA, 5. Thumik drgań, 6. Sekcja do regulacji przepływu powietrza, 7. Przetwornik różnicowy ciśnienia, 8. Układ laboratoryjny F-020 Lab, 9. Klimatyzatory, 10. Stół współrzędnościowy, 11. Model naftalenowy, 12. Sterownik stołu współrzędnościowego, 13. Wentylatory rozpraszające, 14. Ekrany i osłony, 15. Układ sterujący klimatyzatora, 16. Elementy układu podnoszenia głowic czujników indukcyjnych, 17. Wysięgnik czujników indukcyjnych, 18. Podstawa stołu współrzędnościowego, 19. Przewody dajników ciśnienia i temperatury, 20. Ramię układu do pomiaru profilu, 21. Miejsce na sekcję pomiarową, 22. Komputer.

wierzchni modelu oraz w przepływającym powietrzu, zapewniając pomiar analogu gradientu temperatury.

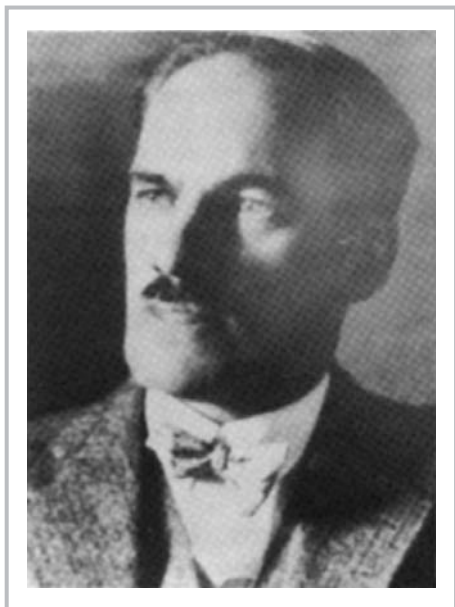
Stół współrzędnościowy wchodzący w skład układu do pomiaru profilu powierzchni pozwala na pozycjonowanie modelu pod czujnikami indukcyjnymi mierzącymi profil powierzchni z rozdzielczością 0,0125 mm. Taka rozdzielczość jest niezbędna, mimo że punkty pomiarowe są rozmieszczone nie gęściej niż co 0,5 mm, w celu zapewnienia właściwej powtarzalności ustawienia czujnika

w punkcie pomiarowym w trakcie obu pomiarów profilu. Profil powierzchni jest mierzony z powtarzalnością lepszą niż 0,1 mm, ale ze względu na skomplikowany proces przeprowadzania pomiaru i kalibracji układu ubytek naftalenu, wynoszący średnio kilkadziesiąt mikrometrów, jest mierzony z dokładnością rzędu kilku mikrometrów. Pomiar w każdym punkcie pomiarowym trwa około 2 sekund, a na każdym fragmencie modelu, na którym mierzy się profil, usytuowane jest od 1 do 4000 punktów pomiarowych. Układ pozwala

na pomiar profilu powierzchni na dwóch równoległych płaskich powierzchniach. Oprócz wymienionych w układzie do pomiaru profilu powierzchni znajdują się jeszcze inne elementy pochodzące od różnych producentów, w związku z czym za najważniejszy element układu można uznać oprogramowanie integrujące je w jeden układ realizujący pomiar profilu oraz złożoną procedurę pomiarową.

Mariusz Szewczyk

Pamięci Kaspra Weigla, patrona Katedry Geodezji

Od 28 marca 2003 r. zarządzeniem JM Rektora Politechniki Rzeszowskiej, po wcześniejszym przyjęciu uchwały przez Senat Politechniki, Katedra Geodezji z Wydziału Budownictwa i Inżynierii Środowiska nosi imię Kaspra Weigla, jednej z najwybitniejszych postaci polskiej geodezji z pierwszej połowy XX w.

Czym jest nadanie przez uprawnione gremium i przyjęcie przez jednostkę organizacyjną imienia wybitnej osobowości? Przede wszystkim uznaniem jej zasług i osiągnięć oraz późniejszym trwałym zapisywaniem się jej w pamięci potomnych. Dla jednostki, w tym przypadku dla Katedry Geodezji, ozna-

cza zaszczyt przyjęcia i kontynuacji wartości związanych ze swoim patronem.

Kim zatem był Kasper Weigel?

Urodził się w 1880 r. we Lwowie, gdzie w latach 1898-1903 odbył studia na Wydziale Inżynieryjnym Szkoły Politechnicznej. Po pięcioletniej pracy na budowie linii kolejowej Lwów-Podhajce powrócił w 1908 r. do Szkoły Politechnicznej. Doktoryzował się w 1909 r. W latach 1910-1911 był adiunktem w Katedrze Miernictwa, w 1911 r. habilitował się, po czym został mianowany profesorem nadzwyczajnym miernictwa. W 1917 r. został mianowany profesorem zwyczajnym. Na przełomach lat (roczne kadencje) był: 1920/1921 - dziekanem Wydziału Komunikacyjnego; 1929/1930 - rektorem Politechniki Lwowskiej (Politechnika istniała w latach 1918-1945); 1930/1931 prorektorem. Pełniąc wymienione funkcje, cały czas, aż do męczeńskiej śmierci kierował Katedrą Miernictwa.

Po odzyskaniu niepodległości rząd polski zaprosił prof. Weigla do zorganizowania krajowej służby mierniczej, mianując go szefem Sekcji Mierniczej w Ministerstwie Robót Publicznych. Funkcję tę pełnił około pół roku (luty-sierpień 1919 r.), po czym powrócił do

swych obowiązków na Politechnice Lwowskiej.

Kasper Weigel był członkiem czynnym Akademii Nauk Technicznych w Warszawie, prezesem sekcji geodezyjnej Komitetu Geodezyjno-Geograficznego Polskiej Akademii Umiejętności, członkiem czynnym Polskiego Towarzystwa Naukowego we Lwowie, członkiem Komisji Stałej Międzynarodowej Unii Geodezyjno-Geograficznej, prezesem Polskiego Towarzystwa Fotogrametrycznego, członkiem Państwowej Rady Mierniczej, członkiem Rady Nauk Ścisłych i Stosowanych, prezesem Komitetu Nauk Geologiczno-Geograficznych, członkiem czynnym Towarzystwa Nauk w Warszawie oraz członkiem Komitetu Wykonawczego Międzynarodowej Asocjacji Geodezyjnej.

Nie tylko działalność naukowa, dydaktyczna i inżynierska wypełniała życie profesorowi Weiglowi. Był czynnym społecznikiem, brał udział w różnych przedsięwzięciach społecznych, należał bowiem do wielu stowarzyszeń kulturalnych i charytatywnych. Między innymi przez długi czas był wiceprezesem Kasyna Literackiego we Lwowie, udzielał się w pracach samorządu miej-

skiego miasta Lwowa, był kuratorem chóru studentów Politechniki Lwowskiej. Jako meloman z zamiłowania, komponował utwory przez ten chór wykonywane. Był również kuratorem Bratniej Pomocy Studentów i Koła Studentów Inżynierii Mierniczej.

Jego wielkie zasługi zostały uhonorowane przez nadanie Mu Krzyża Komandorskiego Orderu Odrodzenia Polski.

Tak wielka postać nie mogła ująć uwadze niemieckich okupantów.

Wkrótce po wkroczeniu Niemców do Lwowa i aresztowaniu Go w nocy z 3 na 4 lipca 1941 r. prof. Kasper Weigel został rozstrzelany nad ranem na Wzgórzach Wuleckich wraz z grupą 25 profesorów uczelni lwowskich i członkami ich rodzin (razem 36 osób). Wśród ofiar wraz z profesorem Weiglem znalazł się też aresztowany wraz z Nim Jego syn.

Inicjatywa nadania imienia Kaspra Weigla Katedrze Geodezji wypłynęła od jej szefa, prof. dra hab. inż. Romana Kadaja, który publikację prof. Weigla

(jako jedną z wielu) "Rachunek wyrównawczy wedle metody najmniejszych kwadratów oraz jego zastosowanie przy rozmiarowaniu kraju" wydaną w 1923 r. uznaje za ciągle czołową pozycję w literaturze z zakresu rachunku wyrównawczego.

Dla nas, pracowników Katedry, przyjęcie imienia Kaspra Weigla oznacza znaczące podniesienie poprzeczki. Miejmy nadzieję, że zarówno ja, jak i moi szanowni Koledzy sprostamy temu zadaniu.

Nasze szybowce w Rudnikach

Z Wojciechem Średniawą - uczestnikiem Krajowych Zawodów Szybowcowych, studentem II roku Wydziału Budowy Maszyn i Lotnictwa - rozmawia Marta Olejnik.

● **M. Olejnik:** Serdecznie gratuluje zdobycia III miejsca na Krajowych Zawodach Szybowcowych w Rudnikach k. Częstochowy, gdzie za sterami PW-6 zaznaczyłeś pierwszą i oficjalną pod polskim niebem obecność Akademickiego Ośrodka Szybowcowego Politechniki Rzeszowskiej w Bezmiechowej. Może kilka zdań na ten temat?

W. Średniawa: W imieniu ekipy startującej w zawodach serdecznie dziękuję. Pomysł startu zrodził się w chwili udostępnienia szybownikom z koła naukowego nowych szybowców PW-6 w czerwcu bieżącego roku. Poparcie ze strony prof. Tadeusza Markowskiego i dyrektora OKL Wacława Gawła owocowało sprawnym zorganizowaniem ekipy zawodników reprezentujących Akademicki Ośrodek Szybowcowy PRz. Zawody rozpoczęły się przy dobrej pogodzie: podstawy ponad 2000 m i silne noszenia. Sprawdzaliśmy możliwości naszych PW-6; wcześniej nikt na tych szybowcach wyczynowo nie latał. Mimo braku treningu zdobyliśmy 3. i 4. miejsce na trasie 220 km. W kolejnych dniach pogoda zdecydowanie się pogorszyła i trudno było rozgrywać konkurencje. Niestety, PW-6 zdecydowanie lubi silne warunki, więc dużo

trudniej było utrzymać pozycję w kolejnych konkurencjach. Udało się to naszej załodze - startowałem z uczniem - pilotem Piotrem Ściborem, studentem III roku WBMiL, który uczył się latania wyczynowego.

● **Latałeś już na innych typach szybowców, między innymi w 2002 r. brałeś udział w Mistrzostwach Polski na światowej klasy szybowcu PW-5. Przypomnijmy tamte mistrzostwa.**

W 2002 r. zostałem zaproszony do udziału w I Szybowcowych Mistrzostwach Polski klasy światowej PW-5. Wziąłem w nich udział dzięki finansowej pomocy uczelni, za co w tym miejscu serdecznie dziękuję JM Rektorowi. W tych zawodach również zdobywałem nowe doświadczenia, jako że nie latałem wcześniej na PW-5, a nasz egzemplarz nie ma elektronicznego osprzętu, typowego dla zawodniczych szybowców.

Zawalczyłem na miarę swoich sił, zdobywając dla Politechniki 6. miejsce. Poprzednio kilkakrotnie startowałem w krajowych zawodach szybowcowych i Mistrzostwach Polski Juniorów. Jeśli idzie o inne szybowce, to latam na 12 typach szybowców, w tym wyczynowych Jantar Standard i Jantar 2B.

Udział w zawodach jest zawsze dla pilotów doskonałym treningiem i dlatego w miarę możliwości będę się starał, aby nasi studenci mogli brać udział w wielu lotniczych imprezach. Niezbędny trening możemy wykonywać w Bezmiechowej, gdzie mamy doskonałe warunki do latania.

● **Zaryzykuję twierdzenie, że Bezmiechowa tchnie większą magią podniebnych lotów. Czy mam rację?**

Bezmiechowa jest przesycona historią szybownictwa w Polsce. Pierwsze moje loty na tym szybowisku w 2002 r. były dla mnie ogromnym przeżyciem. Podjęcie pracy instruktora i szkolenie studentów PRz było i jest dla mnie wielką nobilitacją. Niestety, problemy zdrowotne oderwały mnie na 9 miesięcy od "góry", jednak udało mi się je pokonać i wrócić do latania oraz do pracy w charakterze instruktora w Akademickim Ośrodku Szybowcowym PRz.

● **Jak zaczęła się Twoja przygoda z lotnictwem?**

Od najmłodszych lat pragnąłem latać, potykałem się o kamienie, chodząc z głową zadartą do góry, wypatrując szybowców, ptaków, samolotów. Klejone przeze mnie modele i czasopisma lot-

nicze w prostej linii naprowadziły mnie na Aeroklub Jeleniogórski, gdzie jako 17-latek rozpocząłem szkolenie szybowcowe. I to było to, czego pragnąłem. Od początku swoją przyszłość widziałem jednoznacznie związaną z pracą instruktora. Politechnika Rzeszowska pozwoliła mi na urzeczywistnienie tych planów.

● **Czy latanie na szybowcach to pasja życia, czy może zainteresowania te dotyczą także samolotów, na których latając, już nie słyszy się tego świstu na skrzydłach?**

Szybownictwo nazywam dyscypliną królewską wśród sportów lotniczych, jednak nie ograniczam się tylko do niego. Posiadam uprawnienia pilota lotni solowych i motolotni, instruktora parolotniowego i ucznia samolotowego. Każda z tych dyscyplin jest trochę inna i dostarcza innych wrażeń. Nie powiem, która jest gorsza czy lepsza. Szum skrzydeł i pęd wiatru najlepiej czuć na lotni. Szybowiec lata daleko i szybko, samolot jest doskonałym narzędziem do pracy z dużym zasięgiem oraz prędkością, parolotnia daje swobodę organizacyjną: plecak... i w góry.

● **Przywędrowałś do Rzeszowa z daleka, bo...**

...z Karpacza. Mieszkałem tam i latałem w Aeroklubie Jeleniogórskim. Przez kilka lat prowadziłem szkołę parolotniową i pracowałem jako instru-

Puchar ufundowany przez prezydenta miasta Częstochowy otrzymuje pilot Robert Żbikowski z klasy standard (Aeroklub Pomorski). Wręcza sam prezydent Tadeusz Wrona. Drugi od lewej pilot Wojciech Średniawa.

Fot. J. Ostrowski

ktor w aeroklubie. Brakowało mi jednak konkretów. Przypadkowe spotkanie na górze szybowcowej w Jeżowie Sudeckim z rzeszowianinem i informacja o kierunkach kształcenia na Politechnice Rzeszowskiej zaowocowały natychmiastową decyzją: "rozpoczynam studia na lotnictwie". W ciągu 2 tygodni spakowałem się i wyjechałem z żoną oraz małym dzieckiem do Rzeszowa, i zaczęło się nowe.

● **Od 2001 r. związałeś się z Politechniką. Trudno - jak mniemam - po-**

godzić pracę instruktora-pilota szybowcowego ze studiowaniem na Wydziale Budowy Maszyn i Lotnictwa, mając rodzinę i dom.

Nie jest to łatwe, ale daje dużo satysfakcji. Obecnie pracuję w Akademickim Ośrodku Szybowcowym (AOS). Studenci pod moją opieką wylatali w tym sezonie prawie 400 godzin i zdobyli wiele uprawnień oraz warunki do srebrnych i złotych odznak szybowcowych. Sukcesy w działaniu dodają siły, a rodzina pomaga mi i wspiera w trudnych chwilach.

● **Plany na przyszłość?**

Oczywiście, ukończyć studia i nadal pracować w AOS. Rozwój tego ośrodka, udostępnienie go dla lotnictwa i udział w zawodach to moje plany na najbliższą przyszłość. Czy się spełnią? Życie pokaże.

● **Życząc tylu lądowań i startów, dziękuję za rozmowę.**

Również dziękuję za zainteresowanie naszymi osiągnięciami w imieniu swoim i szybowców z Akademickiego Ośrodka Szybowcowego Politechniki Rzeszowskiej w Bezmiechowej.

Zwycięzcy na podium, z prawej W. Średniawa.

Fot. własna

Studenci o sobie i nie tylko

Adres Samorządu Studentów PRz: DS "Promień", ul. Akademicka 1, pokój 1, tel. 86 51 357

POKÓJ DLA ŻAKA

W dniach od 26 czerwca do 30 września br. po raz kolejny Samorząd Studentów Politechniki Rzeszowskiej zorganizował akcję pod nazwą "Pokój dla Żaka".

W tym roku oferty zaczęły służyć już od kwietnia. W bazie danych stacji i mieszkań znalazło się blisko 550 ofert skierowanych do studentów. Akcja "Pokój dla Żaka" cieszyła się szerokim zainteresowaniem wśród studentów naszej uczelni, ale nie tylko. Trudno jest ocenić, czy tegoroczny bank stacji

spełnił oczekiwania studentów, którzy masowo odwiedzali nasze biuro przez cały okres trwania akcji. Jedno jest pewne - zapotrzebowanie na stacje było ogromne, a biuro akcji starało się, aby "pokój dla żaka" był osiągalny dla wszystkich studentów szukających zakwaterowania.

Ceny stacji wynosiły od 170 do 300 złotych od osoby i jak widać, były bardzo zróżnicowane, na co z pewnością wpływ miał standard oferowanych kwater i ich odległość od uczelni. Dużą

pomoc w dotarciu z informacją do mieszkańców posiadających wolne kwatery wykazały lokalne dzienniki oraz rozgłośnie radiowe, przez co w banku stacji znalazła się tak duża liczba zgłoszeń.

Z dniem 30 września akcja "Pokój dla Żaka" zakończyła tymczasem działalność. Będzie ona jednak kontynuowana przez Samorząd Studentów Politechniki Rzeszowskiej aż do czasu wygaśnięcia wszystkich ofert.

Dawid Mazurek

Deposito Beanorum w AKADEMII

Jak co roku Samorząd Studentów Politechniki Rzeszowskiej organizuje otrzęsiny studenckie - imprezę dla studentów pierwszych lat, którzy zaczynają edukację na naszej uczelni. Tegoroczne otrzęsiny odbędą się w klubie muzycznym AKADEMIA 22 października 2003 r. W tym dniu na studentką brać będzie czekać wiele atrakcji, m.in. występ zespołu-gwiazdy, który ma być wielką niespodzianką wieczoru (za nic nie zdradzimy). Poza tym organizatorzy przewidzieli wiele konkursów, no i oczywiście dyskotekę - do białego rana.

Studenckie otrzęsiny to w dzisiejszych czasach dyskoteka z wieloma atrakcjami; nasi przodkowie na przełomie stuleci nie mieli tak dobrze. A więc spójrzmy na moment w przeszłość, cofnijmy się do początków otrzęsin.

Deposito Beanorum - studenckie otrzęsiny. Do dzisiaj nie wyjaśniono, skąd pochodzi słowo *beanus*. Niektórzy tłumaczyli, że od słowa francuskie-

go *bec jaune*, które oznacza pisklę, żółtodzioba, inni żartownisie natomiast, że wywodzi się od dźwięku "beee", który wydają barany i cielęta. Za żółtodzioba i barana uznawano właśnie świeżego, "nie otrzęsionego" studenta, wyrażając się o nim z pogardą i drwiną: *bestia equalis astno, nihil vere sciens* (zwierzę równe osłu, nie wiedzące niczego). Musiał się więc poddać, jak mówiono wówczas, obrzędowi "otrzęsin", aby zrzucić z siebie nieokrzesanie i ciemnotę.

Podobno już w starożytności zwyczaj taki był stosowany, a doświadczył go na sobie (dotkliwie w łaźni) nawet i Sokrates, kiedy jako młodzieniec przybył do Aten po naukę. Do Polski zwyczaj ten został przeniesiony z Europy Zachodniej, zapewne poprzez Czechy i Niemcy, ale nie wiadomo, czy rozpowszechnił się najpierw w środowisku uniwersyteckim, czy rękodzielniczym. Jest pewne, że był stosowany w Krakowie dłużej na gruncie rzemieślniczym, do uczniów starających się

o wyzwolenie na czeladników, niż w obyczajowości uniwersyteckiej w odniesieniu do zapisanego dopiero co na uczelni studenta.

Uroczystość otrzęsin zaczynała się od sutej kolacji na koszt beanów, na której nie brakowało jadła i napojów. Około północy zjawiał się w gospodzie barwny korowód z beanami, prowadzony przez czeladników, na czele z obeznanymi dobrze z obyczajem otrzęsin mistrzami lub starszymi czeladnikami. Na "egzamin" prowadzono beanów pojedynczo z sąsiedniej izby, sadzano na "kulawym" stołku i dokonywano swoich egzorcyzmów pośród przyśpiewek, docinków i rozmaitych błazeńskich sztuczek, polegających na kluciu, tarmoszeniu, szczypaniu, zwałaniu delikwenta ze stołka, malowaniu obrzydliwymi smarami i farbami, goleniu drewnianą brzytwą.

Później badano przytomność jego umysłu, urządzając "wesoly sprawdzian", podczas którego miał udowodnić, że potrafi czytać, pisać i rachować

Fraszki Stanisława Siekańca

NA DROGOWCÓW

*Kłaść dywanik asfaltowy
dla drogowców prawie banal,
lecz problem nie do przejścia -
w dywaniku zwykły kanał.*

NA DRODZE DROŻEJ

*Cóż, że użytkowników
obdzierają ze skóry.
Im większe podatki,
większe w jezdniach dziury.*

PRZEJAZDY

KOLEJOWE

*Woła się o pomstę do nieba,
gdy przez nie przejść trzeba.*

A TO REMONT

*To jest sztuka
tak pracować,
żeby remont
remontować.*

NA NOWE TORY

*Przestawiłbym się
na nowe tory,
ale pociągu
brak do tej pory.*

DROGA DONIKĄD

*I drogą donikąd
można maszerować,
bo przecież tę drogę
ktoś musiał zbudować.*

(np. liczbę gwiazd poprzez rękaw, którym wlewano mu na twarz garniec wody). Przyprawiano mu ogromne uszy, a do ust wsadzano wielki kiel świński, po czym owe uszy obcinano - jako symbol głupoty i nieokrzesań - drewnianym mieczem, kiel zaś wyrwano olbrzymimi kleszczami. Po tym wszystkim kładziono nieszczęśnika na ławie, ciosano i heblowano mu ciało, czyszczono uszy i twarz roztworem z soli i polewano winem. Po ukończonych otrzęsinach bean mył się i przebie-

rał, po czym był przyjmowany w szeregi braci czeladniczej.

Jak widać, nasi przodkowie nie mieli tak dobrze jak my, choć też mieli swoją "falę". Jak zapewniają organizatorzy, na organizowanych przez nich otrzęsinach nie będą odczyniane opisane "egzorcyzmy". Samorząd Studentów Politechniki Rzeszowskiej - organizator otrzęsin - zaprasza na tę przednią zabawę wszystkich studentów i życzy im niezapomnianego wieczoru.

Dawid Mazurek

Tylko w klubie PLUS!!!

www.pozyton.prv.pl

POZYTON

Witam wszystkich studentów i pracowników naszej jakże kochanej uczelni ☺. Wakacje na szczęście szybko się skończyły, ... co pozwoli nam już niedługo spotkać się na pierwszym w nowym roku akademickim POZYTONIE. Wrzesień jest miesiącem, w którym ponoć studenci mają jeszcze wciąż wakacje, ale jak wiemy, różnie to bywa. Pozdrawiam wszystkich studentów, a szczególnie tych, którzy nie mogą wytrzymać rozstania ze swoją kochaną Politechniką, postanowili (z zamiłowaniem do zdobywania wiedzy, oczywiście) odwiedzić mury naszej uczelni już we wrześniu ☺. Wszem i wobec: witam wszystkich! Wakacje upłynęły i jak to z wakacjami bywa, nie-zwykle szybko.

Korzystając z okazji, chciałbym przestrzec naszych młodszych kolegów i koleżanki, którzy tak jak ja niegdyś, przekroczyli po raz pierwszy próg uczelni... tych pięć lat (przy dobrych wiatrach) niestety minie niezwykle szybko, więc zachęcam ich do aktywnego życia studenckiego... heh, i oczywiście zapraszam do klubu PLUS na POZYTON.

Cóż to takiego?

Jeśli ktoś jeszcze nie wie, to najlepiej przekonać się o tym na własnej skórze. Pierwsza impreza już w październiku. W nadchodzącym roku szkolnym nie planujemy diametralnych zmian w repertuarze. Jak zawsze, będzie dużo dobrej muzyki na żywo, między innymi jazz, blues, reggae oraz wszechobecny rock'n'roll, przeglądy piosenki studenckiej, wieczory kabaretowe, no i parę niespodzianek... Zachęcam do obejrzenia zdjęć na 2 stronie Gazety, jak i odwiedzenia naszej strony internetowej.

Do zobaczenia na POZYTONIE ☺ !!!

Szczegóły na stronie www.pozyton.prv.pl

Nie wiem jak wy, ale ja idę!!!

Grzegorz Krasoń

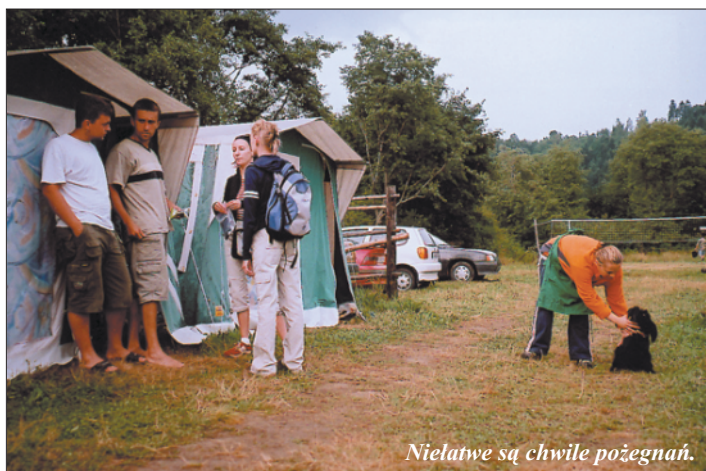
Solińskie lato z AZS-em

Widok z naszego obozu na Jezioro Solińskie.

Regaty kajakowe.

Nielatwe są chwile pożegnań.

Najmłodsza obozowiczka Zosia na "tronie".

Nostalgia.

"Ściana placzu".

Prezes G. Sowa dzieli sprawiedliwie.

Przy obozowym ognisku.

Ruszajmy się

Sport Akademicki

ZŁOTA MAGDA

Wspaniały sukces odniosła studentka II roku Wydziału Elektrotechniki i Informatyki naszej uczelni, reprezentująca Klub Uczelniany AZS PRz, **Magda Balana**. W rozegranych w okolicach Świeradowa Zdroju mistrzostwach Polski w maratonie rowerowym MTB Magda nie dała swoim rywalkom żadnych szans. Jej przewaga nad drugą na mecie zawodniczką wyniosła prawie 9 minut. Styl, w jakim zdobyła mistrzowski tytuł, zrobił na obserwatorach duże wrażenie. Obecnie Magda przygotowuje się do startu w górskich szosowych mistrzostwach Polski. Nasza mistrzyni ma nie tylko wielkie ambicje sportowe; jej najmocniejszym atutem nie są chyba jednak nogi, o czym świadczy średnia ocen 4,5 po I roku studiów. Jak ona to robi?

Serdecznie gratulujemy i życzymy dalszych sukcesów.

SOLIŃSKIE WAKACJE

Wspaniała pogoda towarzyszyła w tym roku uczestnikom letniego obozu organizowanego przez Klub Uczelniany AZS nad Zalewem Solińskim. A zaczęło się niezbyt zachęcająco: już w pierwszym dniu rozbijania obozu Bieszczady postraszyły nas rześystym deszczem. Ale był to na szczęście ostatni deszcz dwumiesięcznego obozowego lata. Piękna słoneczna pogoda przyciągnęła w Bieszczady ogromne rzesze turystów. Podobnie było na naszym obozie, zwłaszcza w weekendy, gdy namioty dosłownie "pękały w szwach", a obozowa kuchnia i stołówka pracowały na dwie zmiany. Dużym wzięciem cieszył się wszelki sprzęt pływający, jakim dysponujemy. Ciepła i wyjątkowo czysta w tym roku woda (brak opadów) zachęcała wprost do kąpieli. Po południu, gdy robiło się chłodniej, królowała siatkówka i kometka. Wieczorami nie mogło zabraknąć spotkań przy ognisku z obozową piosenką i gitarą.

Zapraszamy już za 10 miesięcy.

Optymista wyszły w "bieszczadzkie morze".

Bez troski wakacje.

Tekst i fot. Stanisław Kołodziej

Autorzy tekstów

mgr inż. Jerzy Gajdek
Katedra Geodezji

dr Tadeusz Jasiński
Katedra Fizyki

dr inż. Jadwiga Kaleta
Katedra Oczyszczania i Ochrony Wód

mgr Stanisław Kołodziej
Studium Wychowania Fizycznego i Sportu

Grzegorz Krasoń
Student V ZD

Dawid Mazurek
Student V IMD

dr inż. Ewa Michalak
Katedra Mostów

mgr Marta Olejnik
Główny Specjalista ds. Organizacji,
Sekretarz Rektora

dr hab. inż. Jerzy Potencki, prof. PRz
Prorektor ds. Nauczania

dr inż. Mariusz Szewczyk
Zakład Termodynamiki

mgr Iwona Ślęzak-Gładzik
Biuro Rektora

mgr inż. Bronisław Świder
Kierownik Samodzielnej Sekcji
Rozwoju Kadry Naukowej

dr hab. inż. Stanisław Wołowicz, prof. PRz
Prodziekan ds. Nauki
Wydziału Chemicznego

Gazeta Politechniki

Zespół redakcyjny:

Stanisława Duda
Marcin Gębarowski
Cecylia Heneczowska
Jadwiga Kaleta
Marta Olejnik
(redaktor naczelna)
Jolanta Plewako
Bronisław Świder
Joanna Wilk

Adres Redakcji

Politechnika Rzeszowska
35-959 Rzeszów
ul. W. Pola 2, bud. A
pok. 105, tel. 854-12-60

Wydawca

Politechnika Rzeszowska
im. Ignacego Łukasiewicza
35-959 Rzeszów
ul. W. Pola 2

Łamanie i skanowanie zdjęć

Oficyna Wydawnicza PRz

Autor zdjęcia na pierwszej stronie

Jerzy Ostrowski

Na zdjęciu z prawej W. Średniawa - laureat III miejsca
na Krajowych Zawodach Szybowcowych

Druk

Drukarnia Oficyny Wydawniczej PRz
zam. 60/03

ISSN 1232-7832

Redakcja zastrzega sobie prawo
skracania i opracowywania artykułów
oraz zmiany ich tytułów.

Nakład: 550 egz.

Cena: 2 zł